

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND OHIO 44103

Vol. LXXI   Rugpiūtis – August 21, 1986   Nr.32

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Peilis į nugara

Prezidentui derantis su sovietais

Vytautas Meškauskas

Visi ženklai kalba už arėjančią Reagano Gorbačiovo 'viršunių konferenciją'. Kiekvienu atveju jos laukama, nes ji reikalinga abejom viršūnem, kad padinti savo prestižą namuose. Tokiu atveju iš jos ne laukina didesnių pasikeitimų — dėl visko bus susi tarta jau iš anksto.

Tuo tarpu, kai sovietai savo pasiruošimus laiko pa slapyje, JAV — atviroje visuomenėje — viskas daroma ir svarstoma viešai. Daugelyje atvejų JAV santvarka yra pranešesnė. JAV konstitucija ne tik užtikrina pilietines laisves, bet ir sudarė, tiesa — gana komplikuotą, aparatą joms užtikrinti. Tuo tarpu sovietų irgi žada daug laisvių, bet nepaliko jokio kelio kuriuo eiti, siekiant tų pažadėtų laisvių išpildymo. Ten ne buvo dar bylos, kurioje vyriausybė būtų kaltinama nesilaikanti konstitucijos.

Užsienio politikai, kurioje didelę rolę vaidina blefas, sovietinė santvarka yra parankesnė. Vyriausybė kalba vienu balsu tarytum jai visi ir pritartų. Tuo tarpu Amerikoje atrodo vi-

(Nukelta į 2 psl.)

sai priešingai — čia taip ginčiamasi dėl kiekvieno vyriausybės éjimo lyg vi srai nebūtų bendros nuomonės net valstybės saugumo klausime.

Imkim, pavyzdžiui, administracijos siūlomą strateginį apsigynimo iniciatyvą, populiariai 'žvaigždžių karu' vadinančią. Negirdėjau nei vienos nuomonės, kuri nesutiktų, kad sovietai jos išsigando ir dėl jos grijo prie derybų stalo. Jei sovietai, kurie patys toje srityje smarkiai dirba virš 20 metų, joje jžiūrėjo sau pa vojų, būtų logiška tam tyrinėjimui negailėti lėšų. Tuo laiku kai pereitos sa vaitės pradžioje Maskvoje viešėjo JAV šiuo klausimu atsakingi pareigūnai, Kongresas sumažino tam reikaliu prašytą sumą nuo 5,3 bilijonų dolerių iki 3,1 bilijono. Tai padaryta tuo metu, kai prezidentas lyg darydamas nuolaidą sovietams pasiūlė nejvesti tos sistemos į JAV apsiginklavimą dar 5-7 metus. Tuo jau spaudoje pasirodė aiškinimų, kad tai ne nuolaida, nes kokios nors apsaugos nuo

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos dabartinė valdyba. Iš kairės: pirmininkas dr. Leonas Kriauceliūnas, iždininkė Ona Daškevičienė, sekretorė Eleonora Valiukienė, II-ji vicepir mininkė Vida Jonušienė ir I-sis vicepirmininkas Petras Buchas.

J. Tamulaičio nuot.

Žydų puolimai prieš Kojeli

Popularus kolumnistas Jack Anderson savo liepos 28 d. kolumnoje rašo:

Nei viena administracija nesistengė daugiau įtikti žydams kaip Reagano, bet jai nesiseka. Kiekvieną kartą, kai Baltieji Rūmai stengiasi santykius pataisyti, rezultatai būna priešingi — santykiai tarp Baltųjų Rūmų ir žydų vadų tik pablogėja (at rock bottom).

Paskutinis žydų jautrumo pažeidimas buvo Baltųjų Rūmų ryšio su žydais ištaigos pažeminimas. Dar blogiau kai kurių žydų akyse yra tai, kad žydų reikalų pareigūnas Max Green faktinai yra pavaldinys Linas Kojelio, Amerikos lietuviu, kuris jžeidė žydų vadus.

Kojelis smarkiai remia Rytų Europos etnikų gru-

pes, kurios siekia uždarymo Teisingumo Departamento nacių gaudymo ištaigos OSI. Jie kaltina, kad toji ištaiga patarnauja sovietų KGB, persekiudama naturalizuotus amerikonus, kaltinamus dalyvavime žydų holocaust'e Antrojo karo metu.

Anksčiau buvo kitaip. Greeno pirmatakūnas, kaip ryšininkas su žydais Marshall Bregen turėjo specia laus prezidento asistento titula. Kojelis Baltųjų Rūmų herarchijoje buvo žemesnis kaip direktoriaus asistentas ryšių su etnikų grupėmis ištaigoje.

Pereitais metais tos ištai gos šefas Linda Chavez prorganizavo tą instituciją, panaikindama atskirų tautybių atstovus, išskaitant ir Bregerį. Ji su Kojeli buvo

paskirti pirmininkais naujos užs. reik. gynimo divizi os. Praktiskai Bregeris rūpinosi žydų reikalais, Kojelis kitų tautybių.

Bet Bregerio agresyvi taktika nebuvo palankiai įvertinta kai kurių Baltųjų Rūmų štabo pareigūnų, kuriem nepatiko suteiktas specialus statusas žydų vadams ir jų patarimams. Vyriausias jų tarpe buvo komunikacijos direktorius Pat Buchanan. Laikę kontraversijos, kurią sukėlė prezidento apsilankymas Vakarų Vokietijos kapuose, kur buvo palaidota ir SS vyrai, Buchanan ant savo stalo užsirašė: "Per daug žydų spaudimo!"

Buchanan ir štabo viršininkas Donald Regan nutarė panaikinti žydų reika-

(Nukelta į 3 psl.)

Linas Kojelis JAV prezidento spec. asistentas.

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Sovietai skuba įsitvirtinti Ramiajame vandenyne. - Sovietų smeižto propagandos pavyzdys.

Kai Amerikos ir iš dalies Europos politikai laužia sau galvas kaip greičiausiai su naikinti Pietų Afriką, sovietai susirūpino galimai greičiau prasti sau kelią į ją. Pasiekti ją jie gali tik jūros keliu. Atlantas jiems uždarytas didesniom JAV ir NATO laivynu jėgom. Ramiajame vandenyne jie turi skaitytis tik su JAV laivynu toli nuo savo krančių su nevisai patikimom bazėm kaip Filipinuose. Skaičiuojama, kad sovietai Ramiajame Vandenyne turi 410 karo laivų, jų tarpe 115 povandeninių laivų (atominių ir konvencionalinių) ir 2 iš jų turimų 3 lėktuvnešių. Apie 25-30 karo laivų visą laiką būdi Vietnamo Cam Rahn JAV pastatytoje baze. Tuo tarpu JAV Ram. Van. turi 230 laivų. Tiesa, didesnių ir moderniškesnių. Paskutiniu laiku sovietai įsigijo bazę žvejybos laivams Vanuatu salyne — mažoje neprisklausomoje valstybėlėje. Ji yra apie 3,000 mylių nuo Australijos ir apie 4,000 mylių nuo Naujosios Zelandijos, kuri neleidžia savo uostuose sustoti JAV laivams, jei jie yra atominiai apginkluoti, o Australija yra taip supykusi ant JAV už nusistatymą parduoti pingesne, negu vidaus, kaina kviečius sovietams, kad net grasinga atimti JAV-bėms duotas bazes! Žinia, pavojus JAV-bėms būti ištumtom iš Ramiojo Vandenvono nėra visai artimas.

Dvi didelės kliūtys sovietų įsiviešpatavimui ten yra Japonija ir Kinija. Pirmosios kardinės pajėgos yra minimalinės, o antrosios pajėgos nėra moderniai apginkluotos, todėl Gorbačiovės nutarė pagerinti santykius su Kinija.

To siekdamas jis liepos 28 d. kalbėjo Vladivostoke (Valdyk Rytus). Jis ten pareiškė, kad Ramusis Vandenvinas nėra mažiau svarbus kaip Amerika ir Europa. Faktinai tas Azijos raijonas buvęs žmonijos kultūros lopšys.

Jis pareiškė norą pagerinti santykius su visom Ramiojo Vandenvino baseino valstybėmis, ypač su Kinija. Poetinės nuotaikos apimtas jis net pasakė, kad iš Vladivostoko jis gali ištisti ranką ir... pajusti Kiniją.

Toji kol kas tos rankos kratėsi. Tiesa, per paskutinius penkerius metus santykių labai pagerėjo. Vyksiant prekybiniai ir kultūriniai mainai. I kai kurias įmones grįžo įsvaryti sovieti-

nai patarėjai, tačiau aplamai imant kinai norėtų matyti darbus, o ne girdėti tik žodžius. Už tat Gorbačiovės pasiuntė savo derybų su JAV dėl atominio ginklavimo sumažinimo vedėjā Viktorą Karpovą į Pekiną pataikinti kaip tos derybos eina. Dar daugiau, jis Vladivostoke pažadėjo iš Afganistano atitraukti 6 tūkstančius sovietų karių, o kartu 'žymų skaičių' iš Mongoliros.

Kinams daugiau patikėt, jei Gorbačiovės sumažintų savo 470,000 vyrų kariuomenę laikoma pasienyje, juos baido ir tai, kad susitarės dėl atominio apginklavimo, Gorbačiovės kai kurias vidutinės dinstancijos raketas gali perkelti į kinų pasienį.

Pačius sovietus jau seniai baidė mintis, kad ko gero JAV susitars su japonais bei kinais. Septintam dešimtmetyje sovietai iš tikro varė tokią politiką, kuri baimė galėjo įkūnysti. Gorbačiovės dabar bando atitaisyti savo pirmtakūnų klaidas. Antra vertus, jei Gorbačiovės iš tikro atitrauktu kiek savo kariuomenės iš Mongoliros ir Afganistano, Sovietija vistiek dar liks didžiausias Kinijos priešas.

Už tat nelaukdamas greitos kinų draugystės, Gorbačiovės pradėjo ieškoti jūros kelio į Pietus. Ta įgalina sovietų satelito Vietnamo įsigalėjimas Indokinijos pusiasalyje. Jie žvalgosi į Sri Lanką — didoką salą Indijos pakraštyje, kur siaučia beveik pilietinis karas. Iš ten iki Pietų Afrikos dar toli, tačiau nėra ir didesnių kliūčių tolyn į Pietus ir Vakarus. JAV Indijos Vandenvine turi palyginti tik ne dideles laivyno pajėgas.

★

Sovietai New Yorke susuko filmą apie bedarbę Amerikoje. Jos herojus buvo Joseph Mauri, negali rasti sau darbo ir pastogės. Po filmo jis buvo pakviestas į Sovietų Sąjungą, kur buvo rodomas kaip blogo Amerikos gyvenimo pavyzdis, netekęs darbo, o po to buto. Dabar paaiškėjo, kad Mauri yra 'atsarginis' N. Y. TIMES ekspeditorius. Tokių yra apie 400. Jie šaukiami darban pagal 'seniority', o pagal ją jis yra Nr. 10. Kadangi normaliai kiekvieną dieną darban yra pašaukiama keliolika 'atsarginių'. Mauri galėtų dirbtis dieną gaudama po \$680 į savaitę. Net 'atsarginis'

Nr. 15 šiais metais buvo pašauktas darban 152 kartus. Uoliam atsarginiu nesunku uždirbtis apie 35,000 dolierių į metus, nes uniu išsikovoti atlyginimai laikraščiu spaustuvėse yra labai aukšti. Net ir vaidindamas sovietų filmui Mauro šiais metais dirbo 23 kartus. Gyvena jis rezidenciniame viešbutyje.

Peilis į nugara...

(Atkelta iš 1 psl.)
atlekančių raktų negalima tikėtis ne tik per 5-7 metus, bet iki kito šimtmečio.

Lėšas sumažinti tam reikalui nutarė ne tik įspūdinga 239 prieš 176 balsus ne dauguma Atstovų Rūmai, bet ir senatas, kur respublikonai turi daugumą. Čie kiek mažesniu nuošimčiu — iki 3,95 bilijono dolerių. Kokia suma bus palikta, nuspręs Atstovų Rūmų — Senato delegatų konferencija. Ji tur būt skirtumą tarp abejų versijų padalinių pusiau ir tokiu būdu liks apie 3,5 bilijono t. y. beveik dvigubai mažiau negu numatyta šių metų biudžete, būtent 6 bilijonai.

Atstovų Rūmai, šias eilutes rašant, dar svarstė pasiūlymą neduoti lešų tiems atominiams ginklams, kurie išeitų iš 1979 metų pasirašyto, bet neratificuoto SALT II sutarties rėmų. Tie patys rūmai atmetė dar vieną juokingesnį pasiūlymą — naujai statomus povandeninius Tridet laivus apginkluoti ne naujesnėm D-5 atominėm raketom, kurios yra labai tikslios ir gali būti panaujodos prieš sovietų atominių raketų slėptuvės, bet senesiom — mažiau galinėm ir mažiau tiksliom! Girdi, toks apginklavimas gali išgaudinti sovietus, be to — senosios pigesnės!

Ar tokį elgesį negalima pavadinti peiliu į nugara prezidentui tariantis su sovietais? Žinoma, pripratusius prie demokratinės tvarkos tokie ginčai ir toks elgesys nestebina. Juk negalima sakyti, kad administracijos politika būtų šimta procentų teisinga. Taip pat yra kiek tiesos aiškinime,

Iš kitos pusės

Ačiū Broniui Railai už iškarpa iš š. m. liepos 18 d. londoniškio TIMES Literary Supplement. Joje recenzuojama Vassiltchikov (editor) knyga "The Berlin Diaries 1940-45 of Marie 'Missie' Vassiltchikov". Kaip tik vieną dieną anksčiau (liepos 17) Dirvoje buvo paskelbta T. H. Prestonas pastebi:

"Dvi dukterys kurį laiką dirbo šioje pasiuntinybėje, bet turint galvoje jų aiškias fašistines nacistines simpatijas, laikiau reikalingu jas atleisti... Vasilčikovai priima jiems parodytą užuojaudautą iš užsieniečių, kaip visai suprantamą dalyką ir laikosi arogantiškai, išdidžiai ir su niekuo nesiskaito."

Intriguodami ir skolindamiesi pinigus jie apėjė daugumą Kaune esančių pasiuntinybių. Prestonas toliau rašo:

"Viena iš dukterų, Tatjana, gyvena Berlyne, kur, manoma, sukasi aukštuose sluoksniuose. Kitos dvi — Irina ir Marija, šiuo metu yra Florencijoje. Iš ko jos keliauja po visą Europą — visiems yra mislė... Šiuo metu visa šeima remia Hitlerį, kurio politika, jie tikisi atstatys Romanovų dinastiją."

Pagal tą brolio 'suredagotą' ir tur būt gerokai pagražintą knygą tolimesnė istorija buvo tokia. 1939 m. rugsėjo mén. prasidėjės karas Marija užtikės vasarojant su vokiečių draugais. Ji buvusi atskirsta nuo tévų. (1939 m. dar buvo galima lengvai grįžti į Kauną). 1940 m. Marija su seserim atvyko į Berlyną pasieškoti darbo ir ji gavo radijo programoje, o vėliau užs. reik. min. informacijos departamente. Darbininkė ji buvusi bloga, nes nuolat turėjusi išeiti iš darboviečių su aristokratikais draugais ir giminėm. Jos bosai, kaip ir Prestonas, ją laikę išsigimusia aristokrate, bet bijojo ją išvaryti. 1944 m. jos draugai Adam von Trott ir Gotfried von Bismarck įsivėlė į suokalbį prieš Hitlerį. Ji juos drąsiai lankiusi kalėjime ir net norėjo prašyti Goebelso užtarimo, tačiau nuo to ją sulaikė viena draugė — kino artistė, jai išaiškindama, kad negalima apeliuoti į Goebelso jausmus, nes jis jų neturi.

Knygos recenzentas A. J. Nichols mano:

"Tas dienoraštis neduoda jokios naujos informacijos apie 1944 m. liepos 20 d. atentatą, tačiau gerai nušviečia beviltiškumo ir bejėgiškumo jausmą tų, kurie Trečiajam Reiche norėjo atsikratyti Hitleriu."

"Neįmanoma nepamėgti ir nesigérēti tos knygos heroje, jauna moterimi, kurios nepaprastai pikantiškas ir drąsus tos baisios epochos atvaizdavimas ir po pusės šimtmečio skamba visai realiai."

Kažin ką pagalvotų Prestonas tai perskaitės. Jis rašė nedavės jai pažymėjimo apie tarnybą britų pasiuntinybėje Kaune, kad ji juo pasiremdama neieškotų tarnybų kur kitur 'po britų vėliava'. Likimo ironija panoरejo, kad knyga būtų išleista ne kur kitur bet Londone Chatto & Windus leidyklos (320 p. 12.95 a. svarų). Yra žmonių, kurie išplaukia į paviršių kiekviename vandenyne.

(vm)

kad ir Pentagonas išpučia prasomas sumas, kad užtektų ir sumažintų, o pagaliau ir JAV kariuomenės vadai nebuvu teisingi ar pakankamai sumanūs, kad jiems visai patikėti ateiti.

Iš viso galima sakyti, kad JAV politikoje nesimato jokių planų ir joje nėra vienos iniciatyvai — ji daugiau ar mažiau téra reakcija į kitų iniciatyvą.

Bet kad tam suprasti, reikia ilgėliau pagyventi

šiame krašte. Ar to supratimo galima reikalauti ištotalistų, kurie neturi supratimo kaip Amerika tvarosi? Hitleris pasiekė dideilių pirminių laimėjimų, jo pavyzdis gali viliouti ir Stalino įpėdinius. Jie juk ir iki šiol daug laimėjo pastatydami demokratus prieš įvykus faktą. Dabar pavojujus yra daug didesnis dėl daug baisesnių priemonių. Nėra pašaulyje tokios vietas, kurios raketa negalėtų pasiekėti per 30 minučių.

LIETUVOS AIDAI

Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio,
8:30—9:00 v. vakar.

Visos laidos iš WCEV stoties
1450 AM banga.

Adresas: 6955 So. Campbell Ave., Chicago, IL
60629. Telefonas: (312) 778-5374.

\$60.00 PER HUNDRED PAID for remailing letters from home! Send self-addressed, stamped envelope for information / application. Associates, Box 95-B, Roselle, N. J. 07203.

TAUTINES MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

DIRVA

P. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344
6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro
numero kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespaus-
dinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų
turinių ir kalbą redakcija neatsako.

Sunkią naštą daug rankų kelia

Vokietijos Lietuviai Bendruomenė 1953 m. nupirkė Rennhofo pilį Huettenfelde su maždaug 5 ha. parku Vassario 16 gimnazijos reikalamis. Tai buvo genialus LB vadovų žvilgsnis į ateitį.

Jau 36 metai kai ši gimnazija veikia. Daug kas netinkėjo, kad ji taip ilgai išsiliks. Visą laiką skrido gandai, kad ji po vienerių kitų metų užsidarys. Sumažėjės mokiniai skaičius ir kelios sunkios krizės, atrodė, šiuos gandus patvirtins, o 1984 m. gaisras, sunaikinės berniukų bendrabutę Rennhofo pilyje, tikrai galėjo užversti paskutinių gimnazijos istorijos lapą. Tačiau iki šiol mūsų mokykla visus sunkumus nugalėjo. Jos darbo salygos nuolat gerėja.

Labai vargingomis salygomis ji buvo įkurta Diepholzo kareivinėse. 1954 m. perkelta į nuosavas, tačiau labai ankštas patalpas Huettenfelde. Mokiniai apgyvendinti pilyje, o klasėms, virtuvei ir valgyklai buvo pastatyti naudoti barakai. 1965 m. vietoje senų barakų pastatyti modernūs klasių rūmai, o 1972 m. mergaitės išikėlė į naują bendrabutę.

Šiuo metu statomas naujas, 60 vietų berniukų bendrabutis, su laisvalaikio kambariais berniukams ir mergaitėms. Jis statomas pagal naujus vokiečių valdžios reikalavimus. Kiekviename kambarys turės visus patogumus, kaip viešbutyje - dušą, išvietę ir prausykla. Bus bendrabučio vedėjo butas, vieno kambario butas pavaduotojui, kiekviename aukšte budinčiojo kambarys ir virtuvėlė berniukams, televizijos kambarys, lagonių kambarys, maža skaitykla, žaidimų kambariai ir du dideli laisvalaikio kambariai, kuriuos sujungus pasidaro 120 žmonių talpinanti salė.

Naujas berniukų bendrabutis kainuos 3,500,000 DM, kurių 3,000,000 DM duoda vokiečių valdžia, gi 500,000 DM reikia sudėti lietuviams (1 dol. - 2 DM).

Šią vasarą bus pastatyti taip pat naujos sporto aikštės krepšiniui ir tinkliniui. Jos kainuos 87,000DM, kurių 58,000DM paskyrė valdžia, o 29,000 DM reikės lietuviams sudėti. Ir atstatoma pilis nemaža dalimi tarnaus gimnazijai. Joje bus gimnazijos biblioteka ir skaitykla, muzikos ir darbelių kambrai, salė ir koplyčia. Pilyje bus patalpintas Lietuviai kultūrinis institutas su lituanistine biblioteka, archyvu ir tautodailės muziejumi.

Tokiu būdu Romuva taps Vokietijos, o gal ir visos Vakarų Europos lietuvių kultūros centru. Užbaigus visas statybas, čia galės vykti, ypač atostogų metu, išvairiai suvažiavimai, susirinkimai ir stovyklos.

Pilies atstatymas gali kai nuo tarp 5 ir 6 milijonų DM Apie 3 milijonus sumokės draudimai. Likusių sumų reikės prašyti iš vokiečių valdžios, bet valdžia nieko neduoda be lietuvių įnašo. Todėl ir pilies remontui tikriau siai reikės surinkti bent 500,000 DM.

Modernios patalpos ir iren gaimai pritrauks ir daugiau mokiniai. Jau dabar jų skaičius pakilo ir praėjusiais mokslo metais prašoko 90. Iš pradžių mokiniai atvykdavo veik tik iš Vokietijos. Per paskutinius 15 metų vis daugiaus jaunuolių surasdavo kelią ir iš kitų kraštų. Praeita mokslo metais gimnaziją lankė mokiniai iš Vak. Vokietijos, JAV-bių, Kanados, Argentinos, Urugvajaus, Dominikonų Respublikos, Malii ir Australijos. Anksčiau jau yra mokesi ir iš Anglijos, Svedijos, Olandijos, Belgijos Brazilijos, Kolumbijos ir Venesuelos. Taigi nėra pasaulio krašto, kuriamo gyvena daugiau ar mažiau lietuvių, nepasinaudojusi šia gimnazija. Per 36 metus ji yra tapusi viso pasaulio lietuviško jaunimo mokykla. Todėl vi so pasaulio lietuvių turėtų rūpintis jos gerove.

Vassario 16 gimnazija yra vienintelė lietuvių gimnazija

(Atkelta iš 1 psl.)
lams skyrių. Jie nustebė
gavę paramos iš kelių žydų
vadų ir Izraelio ambasados.

Net Gerald Kraft, tarp-
tautinio, B-nai B-rith drau-
gijos prezidentas, preziden-
tui Reaganui parašė laišką,
ragindamas uždaryti ryšių
su žydais išstaigą. Jis aiškino,
kad žydų bendruomenė
nėra monolitinė, o toji išstaiga
buvo ne tik nenaudinga,
bet kartais net žalinga.

Kitiems žydų vadams ne-
patiko, kad Bregeris nors
buvo paaukštintas, bet kar-
tu ir pašalintas iš Baltųjų
Rūmų. Viceprezidentas Bush
reikalavo paliki žydų
ryšininką, ir Reaganas su
Buchananu nusileido.

Tačiau Buchananas, kuris
viešai išvadino tariamų na-
cių karo nusikaltėlių per-
sekiojamą Orwellio ir Kaf-
kos plunksnos vertais bu-
vo pasiryžęs nužeminti žydų
ryšio išstaigą ją sulygiant
su kitų etninių grupių
ryšininkais.

Tokiu būdu Buchananui
veikiant kaip jo 'rabinui',
Kojelis buvo paskirtas vi-
sos užs. reik. divizijos di-
rektorium pereitą rudenį, o
kai Public Liaison išstaigos
viršininkė pasitraukė daly-
vauti nominacijose dėl se-

laisvajame pasaulyje. Turė-
tume stengtis, kad jos darbo
salygos būtų kuo geresnės,
jog visi galėtume ja pasinaudoti
ir pasididžiuoti. Niekur
neturėsime tokų palankių
salygų, kokias turime Vak.
Vokietijoje, kur $\frac{1}{3}$ visų rei-
kaliningų lėšų duoda valdžia, o
staityboms net daugiau. Ta-
čiau valdžia duoda nors ir di-
delė, bet tik dalį lėšų, ir tik
ta salyga, kad ir lietuvių
prisidėtų. Jeigu lietuvių,
pavyzdžiu, naujo bendrabu-
čio statybų vietoje reikiamų
500,000 DM tesarinktų tik
400,000 DM, tai ir valdžios
parama atitinkamu procentu
sumažėtų. Tuomet, vietoje
žadėtų 3,000,000 DM, tepe-
skirtų 2,400,000 DM. Tai bū-
tų baisus nuostolis.

Todėl turime stengtis žūt
būt reikalingas lėšas surinkti,
nes berniukų bendrabutis
gimnazijai būtinai reikalinas.
Ligšiol jau sutelkta
300,000 DM su viršum, daugiausiai iš Vokietijos lietuvių,
bet ir Amerikos, Kanados,
Argentinos, Urugvajaus, Domi-
nikonų Respublikos, Malii
ir Australijos. Anksčiau
jau yra mokesi ir iš Anglijos,
Svedijos, Olandijos, Belgijos
Brazilijos, Kolumbijos ir
Venezuelos. Taigi nėra pasaulio
krašto, kuriamo gyvena
daugiau ar mažiau lietuvių,
nepasinaudojusi šia gimnazija.
Per 36 metus ji yra tapusi
viso pasaulio lietuviško
jaunimo mokykla. Todėl
vi so pasaulio lietuvių turėtų
rūpintis jos gerove.

Taip pat reikia dėkoti ir
aukščiau suminėtų kraštų
LB valdyboms už paramą.
Remkime visi, kiek tik galime,
šias statybas. Kai bendromis
jégomis jas užbaigsi-
me, visi ir pasinaudosime.

Žydu puolimai prieš Kojeli...

natorius iš Marylando, Ko-
jelis buvo paskirtas einan-
čiu tos išstaigos direktoriaus
pareigas. Kartu jis gavo ti-
tulą, anksčiau turėtą žydų
ryšininko — prezidento spe-
cialaus asistento, o Green
liko jo pavaldiniu.

Matydami Kojelio įtakos
augimą, žydų vadai — net
ir tie, kuriems patiko spe-
cialaus žydų ryšininko in-
stitucijos panaikinimas —
pasipiktino. Nėra jokio įro-
dymo, kad Kojelis būtų antisemitas, bet jis atidarė ke-
liai Rytų Europos pabėgelių
grupėm, kurios laikomos
antisemitinėm, prie aukš-
tesnių Reagano administra-
cijos sluoksnių.

Žydų bendruomenė bijo,
kad tu grupei kraštinieji
pasirodys administracijai
patikimi ir pasieks savo
tikslą — OSI panaikinimo,
o dabar Baltųjų Rūmuose nė-
ra nei vieno lygaus Bre-
ger'ui, kuris galėtų atsto-
vauti žydų rūpesčiui.

Toji Anderson skiltis kiek
surumpinta — išleista pa-
skutinė pastraipa, buvo at-
spausdinta ir Washington
Post.

Rugpjūčio 4 d. tame pa-
čiame laikraštyje pasirodė
Lino Kojelio laiškas, kurį
redakcija užvardino — Ko-
jelio šeimos rekordas.

Jame Kojelis rašo:
Pirma, kas liečia OSI —
šios administracijos politika
yra pagauti nacių karo
nusikaltėlius ir patraukti
juos atsakomybėn. Aš pil-
nai remiu tą politiką. Rytų
Europos kilmės amerikiečiai
ir kitos organizacijos,
su kuriomis aš diskutavau
apie OSI, nepraprošo Jos užda-
ryti. Jie tik reikalavo, kad
kaltinamųjų bylos būtų

sprendžiamos laikantis kri-
minalinėm bylom numaty-
tos tvarkos ir būtų spren-
džiamos krašte, kuris res-
pektuoja civiles ir ištafy-
minės teises.

Turiu pridurti, kad aš
niekad nepalaikau ir nepa-
laikysiu bet kokių ryšių su
rasistinėm ar antisemiti-
nėm organizacijom, o tuo la-
biau nepadedu joms kaip
nors jei i Baltuosius Rū-
mus.

Pagaliau, straipsnyje yra
visai nepagrįsta užuominė:
"nėra jokio įrodomo, kad
pats Kojelis yra antisemita". Esu pasipiktinės ir gi-
liai tos insinuacijos įžeistas.
Laike Antrojo Pasaulinio
karo mano šeima Lietuvoje
kovojo antinacinės rezisten-
cijos eilėse. Už prieš naci-
nė veiklą mano tėvas buvo
Gestapo kalinamas ir kan-
kinamas septynius mēne-
sius.

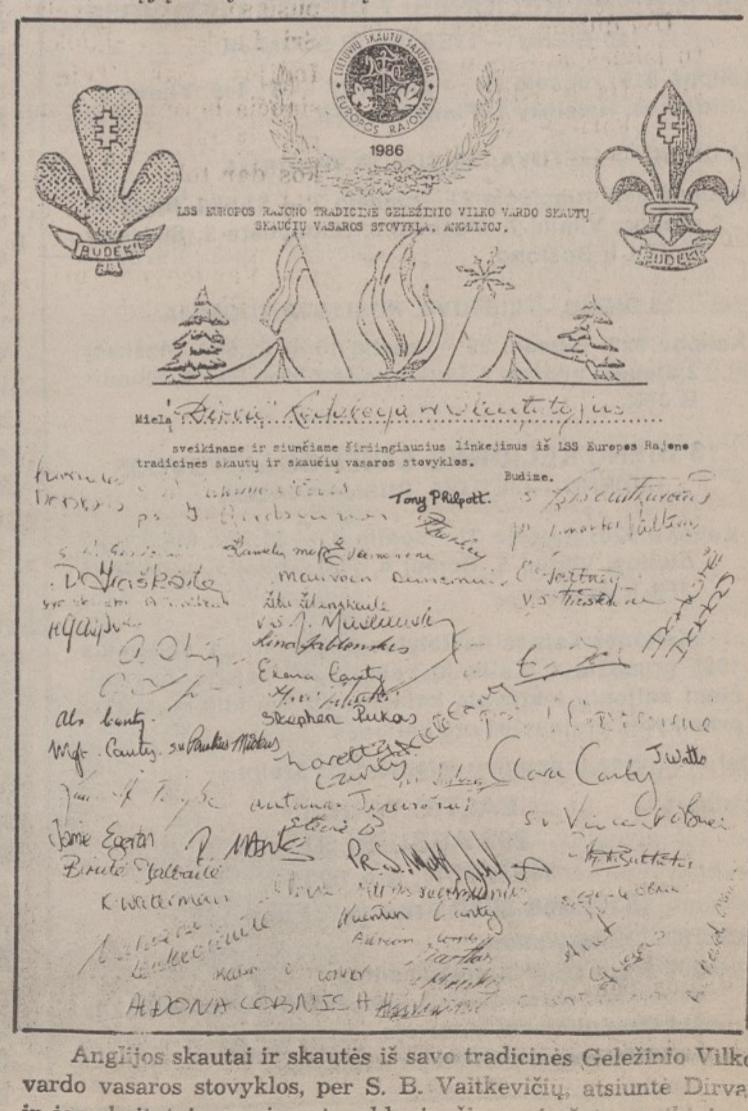
Kojelio šeimos tradicija
aktyviai priešintis ekstre-
mistų nekalnų žmonių per-
sekiojimui tėsianha ir Ame-
rikoje.

1978 m. prieš neonacių
demonstracija Skokie III.
mano sesuo ir aš organiza-
vom kontrademonstraciją
prie nacių vyr. būstinės,
kas yra oficialiai užrekorduota.

1980 m. aš buvau suim-
tas už prisikaustymą prie
Sovietų ambasados tvoros,
iš dalies protestuojant ir
prieš Sovietų žydų persekio-
jimą.

Mano ir mano šeimos re-
kordas kovoje prieš intole-
ranciją ir totalinę priespa-
dą, vis tiek ar ji ateina iš
dešinės ar kairės, yra aiš-
kus.

Linas Kojelis
Prezidento spec.
asistentas

Anglijos skautai ir skautės iš savo tradicinės Geležinio Vilko
vardo vasaros stovyklos, per S. B. Vaitkevičių, atsiuntė Dirva
ir jos skaityojams visų stovyklaujančių pasirašytą sveikinimą.

Mokyklų durims atsidarant

Antanas Juodvalkis

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiu metų rugsėjo mėnesį atsidarys mokyklų durys ir milijonai vaikų ižengs į paruoštas klases. Milijonai amerikiečių vaikų pirmą kartą peržengs mokyklų slenkštę ir pradės ilgametį išsimokslinimą. Vieni jų ištvers iki galo ir išgys specialybes, kuriomis naudosis visą savo gyvenimą. Dalis moksleivių dėl īvairių priežasčių, bet dažniausiai norėdami turėti 'good times', pušiaukelyje sustos ir mokyklų suolus paliks. Siame aukštostos technikos ir kompiuterių amžiuje 'iškritusiu' jaunuolių gyvenimo ateitis yra labai miglota ir net liūdnai. Sią problemą mato valdžios įstaigos ir bando ieškoti sprendimų, bet be didesnio pasisekimo.

Mums lietuviams, be bendruų problemų, taip pat rūpi

ir mūsų specifiniai reikalai - lietuvių jaunimo išlaikymas savoje bendruomenėje ir lituanistinis švietimas. Bendroji gyvenimo aplinka veikia visus, o jaunimą labiausiai. Atsispirti prieš aplinkos itaka yra sunku, nes užsidaryti savame kieme nera jokių galimybių. Tenka skaitytis su esama padėtimi ir ieškoti geriausios išeities, kuria kiekvienas savaip gali išspresti.

Lituanistinis švietimas ir išsimokslinimas pirmoje vietoje priklauso šeimoms-tėvams, vėliau mokykloms ir visai visuomenei. Šis kraštas neturi centralizuotos švietimo sistemos, o mokyklomis rūpinasi valstijos, apskritys ir miestai. Daug yra privačių visų rūsių mokyklų, išlaikomų bendruomenių ir specialių draugijų. Viešųjų mokyklų administracija turi

problemų ne tik su jų išlaikymu, bet ir su mokiniių drausmės palaikymu bei mokslo lygio pakėlimu. Prievačiose mokyklose drausmė ir mokslo lygis yra geriau išlaikoma, bet ne visi yra pajėgūs mokėti aukštus mokslapinigius. Mokiniių drausmės ir mokslo lygio tinkamas išlaikymas, ypač didesniuose miestuose, sudaro mokytojams neįveikiamą problemą. Mokytojų unijų vadovai išreikalauja tokias darbo suartis, kad mokytojams liktų daugiau laiko savo asmeniniams reikalams, o ne vaikų mokymui. Mokyklose tik mokoma, bet ne auklėjama, todėl mokiniių suvaldymas sudaro rimtą problemą.

Trumpai žvilgtelėjau į esamą bendrą mokyklų padėti, nes ir lietuvių vaikai jas turi lankytis ir toje aplinkoje maišytis. Esant tokiomis nuotaikoms, nepaprastai sunku lietuviukus priversti šeštadienius skirti lituanistikai. Vieniems tėvams lengviau pavyksta su savo vaikais susikalbėti ir priversti juos lankytis šeštadienines lituanistinės mokyklas, o kitiem - ne.

Gilesnių priežasčių neieškodami, galime suvokti, kad ne visi tėvai vienodai rūpinasi savo vaikais, jų išsimokslinimu ir auklėjimu. Priversti vaikus atsižadeti laisvo šeštadienio nera lengva, bet reikia ryžto ir ištvermės. Teisingai rašė direktorius Juozas Masilionis, kad jei ne būtų prievertas ir vaikams būtų palikta laisva valia, tai pusė jų paliktų mokyklas suolus ir išeitų į gatves ripka mušti, neįsivaizduodami savo likusio gyvenimo.

Taigi - kada vaikus leisti į mokyklas reikalauja įstatymai ir tėvai neturi kito pasirinkimo - lituanistiniams švietimui yra palikta laisva valia tėvų apsisprendimui. Sąmoningi lietuvių tėvai perduoda lietuviybės išlaikymo estafetę savo vaikams į kartu su mokytojais stengiasi iškelti Lietuvos meilę ir lietuvių kalbos vartojimą. Be tėvų ryžto ir noro viena lit. mokykla negali pajėgti per keturias savaitines pamokas išmokyti lietuvių kalbos, rašybos ir istorijos. Būtinės tėvų ir mokytojų glaudus bendradarbiavimas!

Lit. mokyklų išlaikymo dižioji našta gula ant tėvų pečių, nes lietuviškoji visuonė lieka abejinga. Lietuviai Bendruomenės nuolatinės pastangos prisidėti prie lit. mokyklų išlaikymo visuomenėje neranda reikiamo pritarimo, nors visų valstybių švietimui išlaiko visi piliečiai, mokėdami mokesčius. Lietuviai Fondo teikiama para-ma lit. mokyklų išlaikymui ir vadovelių bei mokslo prie-monių leidimui nera pakanka, nes gaunamų pajamų

Lituanistikos Katedra
The Endowed Chair
of Lithuanian Studies
University of Illinois
at Chicago

AUKOS LITUANISTIKOS KATEDRAI

Aukos gautos 1986 m. liepos mėnesį:

1,000 dol. Dr. Vytautas ir Antanina Karobliai, Ripley, OH (iš viso 11,000 dol.); a.a. sūnaus Vido Klimaičio atminimui - Vytautas ir Julija Klimaičiai, Highland Hts., OH; a.a. dr. Antano Miliauskos atminimui - Vytautas ir Julija Klimaičiai, Highland Hts., OH.

500 dol. A. a. Emilioj, Zuzanos, Blado, Kazio Liaukų ir plk. B. Škerio atminimui - Justinas ir Elena Liaukai, St. Petersburg Beach, FL (iš viso \$1,050 dol.).

400 dol. Antanas Ragelis, Gulfport, FL (iš viso 1,000 dol.).

300 dol. Vacys ir Stasė Urbanai, St. Petersburg Beach, FL (iš viso \$1,000 dol.).

200 dol. Dr. Vytautas ir Genovaitė Musoniai, Oak Lawn, IL (iš viso 500 dol.).

100 dol. A. a. Jurgio Dragūnavičiaus atminimui - Algiris Čepulis, Philadelphia, PA; a.a. Jurgio Dragūnavičiaus atminimui - Gediminas ir Darija Dragūnai, Philadelphia, PA; Eugenija Kezienė, Woodhaven, NY (iš viso 400 dol.); Alfonas ir Ona Kinduriai, Gulfport, FL (iš viso 1,230 dol.); Alfred ir Anita Orientai, Columbia, MD (iš viso 200 dol.); Raimundas ir Regina Ošlapai, Libertyville, IL; Vacius Prižintas, Hollywood, CA (iš viso 700 dol.).

60 dol. Norwood, MA lietuvių apylinkės auka, per kun. Vinca Valkevičių.

50 dol. A. a. dr. Stasio Baublio atminimui - Brigita Baublienė, Chicago, IL (iš viso 100 dol.); Antanas Bušmanas, Worcester, MA (iš viso 100 dol.); Albertas ir Genovaitė Čižauskai, Falls Church, VA (iš viso 135 dol.); DIRSA - Kazlauskas Funeral Home, Worcester, MA; Paulius Gaučys, Madison, WI (iš viso 150 dol.); dr. P. Jonikas, Riverside, IL (iš viso 125 dol.); Ona Raštienė, Melrose Park, IL (iš viso 70 dol.).

40 dol. Stefania Daukintis, Omaha, NE (iš viso 60 dol.).

35 dol. a.a. Peter ir Mary Jesukevičių atminimui - Mary Yesukevich, Hamden, CT.

30 dol. Jurgis Damas, Naperville, IL (iš viso 50 dol.).

25 dol. Jurgis ir Danguolė Jurgutė, Farmington Hills, MI (iš viso 60 dol.); Anthony ir Helen Yakaitis, Franklin Square, NY (iš viso 210 dol.).

20 dol. Jonas Pakalnis, Sr., Grand Rapids, MI (iš viso 50 dol.); Matas ir Lida Šimanskiai, Cicero, IL (iš viso 70 dol.).

10 dol. Peter Celkis, Chicago, IL; Petras Klimavičius, Worcester, MA; dr. Jonas ir Ramunė Račkauskai, Oak Lawn, IL; Magdalena Šermuksnienė, Worcester, MA (iš viso 35 dol.).

5 dol. Konstancija Buinevičienė, Palos Park, IL (iš viso 25 dol.); Vaclova Dedinienė, Worcester, MA (iš viso 25 dol.); Pranė Gailiūnienė, Worcester, MA; Agota Norkevičienė, Worcester, MA; J. J. Tamaševičius, Chicago, IL.

2 dol. Marcelė Pakeltienė, Chicago, IL.

Vokietijos lietuvių aukojo:

515 DM Vokietijos LB tarybos narai, per J. Lukošiū;

200 DM J. Damskis, Krefeld, Vokietija.

100 DM Antanas Banaitis, Miesau, Vokietija.

Pagal pasižadėjimus gauta:

3,000 dol. Dr. Jonas ir Dana Bilėnai, Huntington, NY (imokėta 1,950 dol.).

2,500 dol. Kęstutis A. Keblys, Baton Rouge, LA (imokėta 2,500 dol.).

500 dol. Vincas Urbanas, Chicago, IL (imokėta 550 dol.).

400 dol. Vitalis Švažas, Bellevue, WA (imokėta 350 dol.).

60 dol. Frank ir Joanne Wojcicki, Severna Park, MD (imokėta 60 dol.).

Aukų liepos mėnesį surinko:

JAV LB Cape Cod apylinkė, per Ireną Jansonienę 200 dol. (iš viso 3,911 dol.); JAV LB Grand Rapids apylinkė, per Juozą Luką (iš viso 550 dol.); JAV LB Providence apylinkė, per Aldoną Kairienę 25 dol.; JAV LB Worcester apylinkė, per Stasi Rudį 135 dol. (iš viso 3,440 dol.).

PLB Fondo vadovybė nuoširdžiai dekoja visiems Lituanistikos katedros rėmėjams ir prašom padėti užbaigti lešų telkimo vajų iki š.m. rudens.

1986 m. liepos 31 d. Lituanistikos katedros ižde buvo 525,469.29 dol. Dar reikia surinkti 74,530.71 dol. Čekius prašome rašyti ir siušt: Lituanistikos katedra arba Lithuanian World Community Foundation, 5620 S. Claremont Avenue, Chicago, IL 60636.

Vytautas Kamantas
PLB Fondo pirmininkas

Nijolė Balzarienė
PLB Fondo reikalų vedėja

neužtenka visiems reikalam patenkinti. Visuomenės didesnė parama yra būtina, o LB-nė turėtu būti aktyvesnė ir dažniau priminti lit. švietimo bei lit. mokyklų išlaikymo padėti. Negalima lit. mokyklų išlaikymo našta palikti vieniems mokinii tėvams, bet būtina prisidėti ir visai lietuviškajai visuomenei.

Mokyklų tėvų komitetai, kuriems uždėta mokyklų išlaikymo našta, daro viską, kad mokestis būtų mažesnis ir nuotaikos linksmesnės, nes tėvai ir taip turi kitų išlaidų ir rūpesčių.

Jaunosios lietuvių šeimos savo atžalyną turėtų leisti į lit. mokyklas ir pasiaukoti lietuviybės išlaikymui. Su-prantama, kad nera lengva ir paprasta, kaip iš pirmo

žvilgsnio atrodo, nes reikia ilgalaičių ištvermės, ryžto ir pasiaukojimo lietuviybės išlaikymo reikalams. Be aukos ir ryžto svetimuose kraštuose lietuviybės neišlai-kysime.

Turime daug gražių pavyz džių - pasekime jais ir užpildykime lituanistinės mokyklas jaunaisiais lietuviukais.

• Donatas Šukelis, New Buffalo, Mi. užprenumeravo Dirvą savo sūnui Gintautui, gyvenančiam San Francisce. Sveikiname.

• Petras Girnys, Anglijoje, užsimokėjės Dirvos prenumerata įki 1988 m., atsiuntė auką 50 dol. laikraščiui paremti. Ačiū už auką ir linkėjimus.

1986 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

15 - 18 DIENŲ KELIONĖS, 10 DIENŲ LIETUVOJ

15 DIENŲ — LIETUVA IR SUOMIJA

Kelionė 101: Rankdarbių paroda. Spalio 1 - spalio 15 — \$1,599.

Kelionė 126: Naujų Metų sutikimas. Grudžio 26 - sausio 9 — \$1,499. Vilniuj 10 dienų, Kaune 2, Helsinki 2. Finnair iš JFK.

17 DIENŲ — LIETUVA, LENKIJA IR VOKIETIJA

Kelionė 916: rugsėjo 16 - spalio 3 — \$1,699. Traukiniu iš Varšuvos į Vilnių, Vilniuj 10 dienų, traukiniu iš Vilniaus į Varšuvą, Varšuvos 2, Frankfurte 1. Luftansa iš JFK IR Bostono.

18 DIENŲ — LIETUVA, RUSIJA, SUOMIJA

Kelionė 812: rugpjūčio 12 - rugpjūčio 29 — \$2,059. Maskvoj 2 dienos, Vilniuj 10, Leningrade 2, Helsinki 2. Finnair iš JFK.

10-15 DIENŲ KELIONĖS, 7 DIENOS LIETUVOJE

10 DIENŲ — LIETUVA IR SUOMIJA

Kelionė 915: rugsėjo 18 - rugsėjo 27 — \$1,449. Vilniuj 7 dienos, Helsinki 1. Finnair iš JFK.

14 DIENŲ — LIETUVA, RUSIJA IR VENGRIJA

Kelionė 819: rugpjūčio 21 - rugsėjo 3 — \$1,669. Maskvoj 2 dienos, Vilniuj 7, Maskvoj 1, Budapešte 2. Swissair iš JFK ir Bostono.

15 DIENŲ — LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA

Kelionė 929: rugsėjo 29 — spalio 13 — \$1,599. Maskvoj 2 dienos, Vilniuje 7, Leningrade 2, Helsinki 2. Finnair iš JFK.

13 DIENŲ KELIONĖS, 5 DIENOS LIETUVOJE

13DIENŲ — LIETUVA, RUSIJA, ITALIJA

Kelionė 920: rugsėjo 21 - spalio 3 — \$1,799. Maskvoj 2 dienos, Vilniuj 5, Romoj 4, Florencijo 1. Alitalia iš JFK ir Bostono.

Kelionės kainos nustatytos pagal tarifus, veikusius 1985 gruodžio 1. Kelionių kainos gali keistis, besikeičiant kelionių lėktuvalis kainom. Visiem klijentam bus pritaikyti pigiausios oro kelionės.

Dėl brošiūros ir dauglauk informacijos kreiptis:

BALTIC TOURS

293 AUBURN ST.

NEWTON, MA 02166

(617) 965-8080 arba (617) 969-1190

BALTIC TOURS tvaro:

giminių iškvietimo dokumentus
nuperkam automobilius, kooperatinus butus ir kitas
dovanas giminėm Lietuvoje
tarplinkaujam palikimų sutvarkyme

KŪRYBA IR MOKSLAS

Ar Simas Kašelionis nūsinešė savo paslaptį Amžinybėn?

Mecenatas atėjės iš nežinios...

Mūsų grožinės literatūros padangėje kaip meteoras švystelėjo 1962 m. įvykis, turėjęs įdomių ir įsidėmėtinų pasekmių mūsų literatūrai. Tais metais buvo pa-skelbtas pirmas Simo Kašelionio finansuojamas novelės konkursas su paaiškinimais, jog tokie konkursai būsių kasmetiniai. Juos finansuosiąs tas pats žmogus, būtent, Simas Kašelionis!

Mūsų literatūros baruose tai buvo kažkas nauja ir netikėtina. Tokių literatūros entuziastų dar nebu-vom turėjė. Simas i mūsų literatūros rėmėjų eiles, sakau, atėjo iš niekur. Iki tol apie jį ničieko nežinojom.

Vėliau užsimezgus mudvie-jų pažinčiai, parašiau laiš-ką teiraudamasis koks bū-sias konkurso likimas.

— Novelės konkurso liki-mas — amžinas, kaip ir pats likimas! — jis man atsakė nesvyruodamas. — Tam rei-kalui užšaldžiau Reserve banke 20,000 dol., — jis dar pridūrė ir paaiškino, kad savo testamentą taip pa-tvarkysiųs, kad novelės kon-kursas būtų skelbiamas ir laisvoje Lietuvoje. Savo testamentą vykdysti jis pa-vesiaus Neo-Lithuania kor-poracijai. Būsianti sudary-ta tam tikra patikėtinė taryba. Premijos būsiančios mokomas iš užsaldyto kapitalo nuošimčiu.

Nežinau, kaip tas reika-las atrodo po mecenato mir-ties. Tik girdėjau, kad pa-lirkas kapitalas esas žymiai didesnis už paminėtą 20,000 dol. sumą.

A. A. mecenatas savo žodjį ištėsėjo ir novelės konkursą jamžino

Simas minėjo laisvają Lietuvą. Atseit, atrodo, jo vardo konkursai toliau bus skelbiami išeivijoje, o, išsi-laisvinus Lietuvai, bus per-keltas ir tėvynėn. Reikia ti-keti, kad mecenato testa-menatas bus vykdomas rai-dė raidėn ir kad dėl kokių nors oficialių kabliukų sto-kos neims skraidinti paliki-mū medžiotojai iš anapus geležinės uždangos... (Pa-skutinių informacijų neturiu, kaip tas reikalas tvar-komas mecenatui mirus).

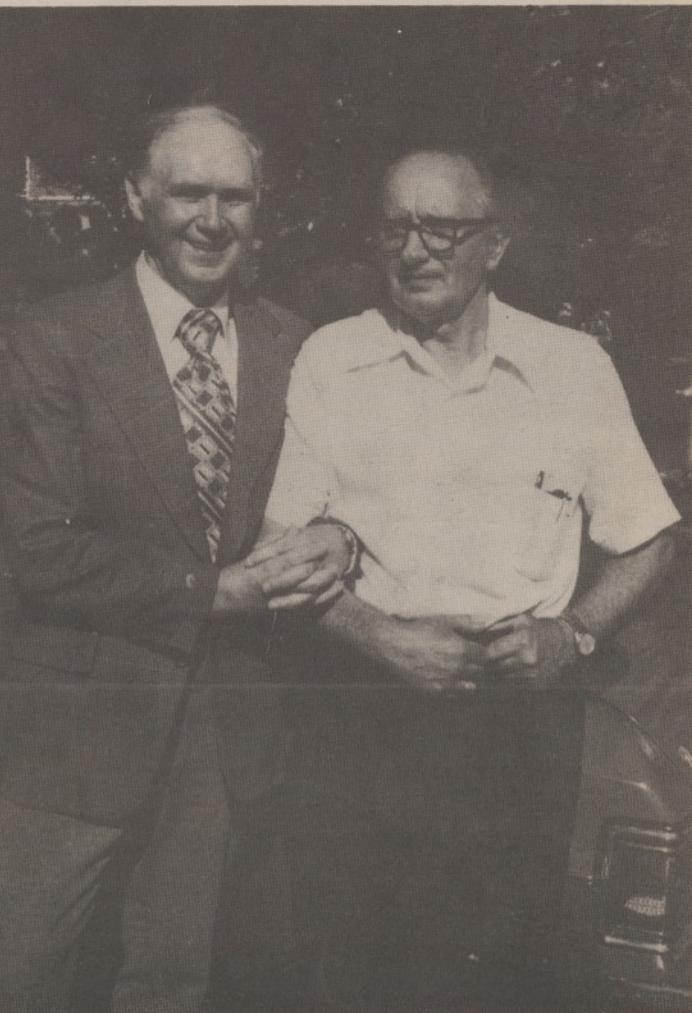
Ką mes žinom apie Simą Kašelionį?

Simas Kašelionis pri-klausė prie kukliausių ir la-biausiai užsidariusių žmo-

nų. Jis mums buvo ir liko mīslė. Kartkartėmis mēginau tą mīslę "išsifruoti", bet nepavykdavo. Jis buvo kilęs iš to mūsų visuome-nės sluoksnio, kuris stovėjo atokiau nuo intelektualinio jaunosis Lietuvos sąjūdžio ir, jei taip būtų galima iš-sitarti, dar tebebuvo giliai įmerkęs šaknis tradicinėje mūsų kaimo kultūroje, iš kurio vystėsi tautinės kul-tūros pradai.

Mes ką-ne-ką apie Simą žinom, bet dar daugiau ne-žinom. Nieko nežinom apie Kašelionių šeimą. Kas buvo jo tėvai, broliai, seserys? Neturim jokių žinių apie jo jaunystę, užsiemimą, svei-katą, vaikystę ir t.t. Mes gérėmis jo idealizmu, bet mums trūksta informacijų ar jis buvo taip išauklėtas šeimos, ar kokios kitos įta-kos padėjo susiklostytį jo būdui. Apie Simo idealisti-nę pasauležiūrą mes žinom iš jo darbų. Kitaip sakant, matémė šviesią asmenybę, bet nežinom nei kas, nei kaip ją tokią suformavo. Ji tebetūno praeities ūkanose...

Kol. Mečys Valiukėnas ilgą laiką su Simu bendra-vo, metė žinių pluoštą, kaip Simas žiūrėjo į grožinės li-teratūros vaidmenį visuomenės gyvenime. Jis rašo: "Iš pasikalbėjimų su Simu man susidarė įspūdis, kad jis iš pat mažens buvo šventai įsitikinęs, kad tik rašto žmonės, poetai ir be-letristai, ugdo ir auklėja kiekvieną žmogų. Antra pa-skata skirti premijas nove-lių autoriams buvo jo noras ypač sudominti beletristiką bandančius plunksnų jau-nus rašytojus". ("Dirva" 1986. VII. 24).

Simas Kašelionis su Vytautu Alantu vieno susitikimo metu.

Kodėl taip pamėgo novelės žanrą?

Simas Kašelionis atėjo į mūsų literatūrą, sakau, iš niekur. Iki tol niekas nieko apie jį nežinojo. Su savo li-teratūros konkursais ne-trukus jis pasidarė "mūsų žmogus". Tokio literatūros entuziasto mes nebuvom turėjė ir tikriausiai nebe-turėsim ateityje. Nežino to-ko fenomeno ir pasaulio li-teratūros istorija. Nepame-nu kokia proga parašiau jam laišką prašydamas pa-sisakyti kodėl jis taip karš-tai ēmė remti tik novelės žanrą. Pastebėjės, kad jis jau mokyklos suole būda-mas, jautriai išgyvendavęs literatūros įvykių aprašy-mus, atsakydamas į mano klausimą dėl novelių jis ra-še:

— Novelė man patinka

todėl, kad rašytojas trum-pame kūrynyje turi pasakyti labai daug. Mano nuomo-ne, novelėje susitelkia daug literatūros elementų: turi-ny, idėja ir stilius. Skai-tytojas domisi novele dėl-to, kad čia randa dvasinę atgaivą ir kartu su auto-rium turi progos panagri-nėti jo rutuliuojamą min-tį... Manau, jauniems pro-zininkams ugdyti geriausiai tinka novelės žanras. Tai yra rašymo pradžia ir plunksnos treniruotė. Iš čia ir išaugo mano literatūros ugdymo idealas.

Dėl tų visų novelės ypa-tumų Simas ir atkreipė dė-mesį į tą literatūros žanrą. Iš pradžios novelės premija buvo 250 dol., vėliau vis di-dėjo ir pasiekė 600 dol. Pa-lyginus su kitom premijom, novelės pasidarė aukš-čiausiai premijuojamos. Jei už 20 psl. novelę skiriama 600 dol. tai už 300 psl. ro-maną reikėtų skirti 9,000 dol.

Žodžiu, mecenatas Simas Kašelionis novelei sudarė privilegiuotą padėtį. Né vienas mūsų literatūros žanras tokios padėties ne-turi. Novelės premija kas-met ateina be jokių pastan-gų. Ne visos premijas lai-mėjusios novelės vienodo meninio lygio. Tik jas išleidus vienoje knygoje galima nustatyti jų "lyginamajį svorį". Įdomiausia tai, kad novelei premijuoti sudarytos "amžinos sąlygos"... Ne vienas mūsų literatūros žanras tokį sąlygų neturi.

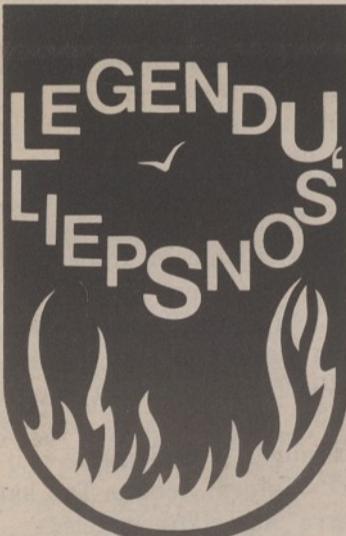
Mūsiškė enciklopedija žodjį "mecenatas" aptaria (Nukelta į 6 psl.)

A. A. Simo Kašelionio laidotuvės Šv. Kazimiero kapinėse.

V. A. Račkauskio nuotr.

NAUJOS KNYGOS

PETRONELĖ ORINTAITĖ

• Petronėlė Orintaitė. LEGENDŲ LIEPSNOS. Po-emos. Aplankas ir vinjetės dail. Birutės Vilkutaitės-Gedvilienės, 92 psl. ketais viršeliais, kaina 6 dol. Išleido Vilties leidykla. Knygoje trys poemos. Parneškit il-gesio žariją — Dariui ir Gi-renu, Vizijų sakmėj — M. K. Čiurlioniu ir žengė bro-liai (Miško brolių sesužei).

• NATURE FORMS AND FORCES, P h o t o g r a p h s from our National State, and Local Parks. Algimantas Kezys. 114 psl. ketais viršeliais. Kaina \$14.95. Išleido Loyola University Press, 3441 North Ashland Ave., Chicago, Ill. 60657.

• Anatolijus Kairys. UG-NIES DAINA. Trijų veiks-mų drama. Prologas ir epi-logas. Vaizduoja Romą Ka-lantą. 62 psl. Išleido Lietu-vių Šaulių Sąjunga Tremty-je. Kaina 4 dol.

Simas Kašelionis 1977 m. įteikia premiją laureatei Birutei Pukelevičiūtei.

A. Plaušinaičio nuotr.

Ar Simas Kašelionis...

(Atkelta iš 5 psl.)
trumpai. "Mecenatas (pagal pavardę Gajaus Maeceno) buvo dosnus meno ir mokslo globėjas, rėmėjas". Šaltiniai nurodo, kad, prieš pat krikščionybei įsigalint, gyvenęs turtingas romėnas, literatūros vertintojas, padovanojės Horacijui dvarą, kad jis galėtų ramiai kurti. Mecenato vardas prigijo ir tebevarto jamas po šiai dielei. Mes pavadinom mecenatūrą ir savo Simą Kašelionį, žinoma, su tuo skirtumu, kad jis nebuvo jokštutuolis, o paprastas darbininkas. Jis buvo "lietuviškas mecenatas" ir kaip tik dėl to mums toks įsidėmėtinai brangus.

Simo Kašelionio per tiek metų skelbtas literatūros konkursas tvirtai įspilietino mūsų kultūros barucose.

Mecenatui mirus, mes gal nepajusime tokios skaudžios tušumas tik del to, kad jis testamente savo kūrinį, tai yra novelės konkursą jamžino, sudarydamas slygas jį testi toliau.

Simas Kašelionis buvo išsikristalizavęs iš lietuviško kultūros podirvio lietuviybės deimančiukas, kuris tėsė toliau atgimusios tautos kultūros tradicijas.

Mane visada stebino jo žodžiai: — Novelės konkurso likimas amžinas, kaip pats likimas! Tais žodžiais jis pasižadėjo, kad konkursas niekad nenutruks. Tai savo minčiai jis liko ištikimas iki galo. Manytina, kad jo šukis liečiantis novelę bus įgyvendintas visu šimtu nuošimčiu.

Švystelėjęs mūsų kultūros padangėje, jis nukelia-

vo į mūsų istoriją. Simas nebuvo kūrėjas, bet jis nuoširdžiausiai myléjo grožinių žodžių ir nepagailėjo išteklių jom sudaryti slygas tarpai ateityje. Ne, Simas Kašelionis nenusinešė Amžinybėn savo meilės lietuviškam grožiniui žodžiui: jis palioko ją mums, kaip paskatą nuolat rūpintis jo klestėjimu. Tikékime, kad tie jo žodžiai niekad nebus pamiršti...

Redakcijos pastaba: Nuo "Aušros" pasirodymo 100 metų sukaktuvu proga Simas Kašelionis buvo paskelbės atskirą konkursą romaniui parašyti. Konkurso slygose buvo nurodyta, kad rašytojai temą pasirenka savo nuožiūra. Konkursą laimėjo Vyt. Alantas už romaną "Aušra Paliūnuose".

Siužetas veikalui buvo paimitas iš "Aušros" laikų. Romanas netrukus pasirodys.

ŠAUDYMO PIRMENYBĖS

Pabaltiečių ir lietuvių šaudymo pirmenybes vykdo Kanados latviai, Kanados latvių šaudykloje "Berzaine", apie 40 mylių į šiaurę nuo Toronto, Ont.

Rugsėjo 13 d., vyks smulkus kalibro šautuvų varžybos.

Taipogi rugsėjo 13 d., bus pravesta medžioklinių šautuvų varžybos.

Rugsėjo 20 d., šeštadienį, vyks pistoletų varžybos.

Smulkias informacijas praneša ŠALFAS S-gos šaudymo Komiteto vadovas Balys Savickas, 340 Dixon Rd., #2004, Weston, Ont. M9R 1T1, Telef. (416) 244-2267.

Dalyvavimas atviras visiems lietuvių, latvių ir estų šaudytojams. Dalyvių skaičius neapribotas.

GOLFO PIRMENYBĖS

Lietuvių individualinės ir tarpmiestinės golfo pirmenybės įvyks š. m. rugpiūčio 30-31 d. d., Georgetown Golf & Country Club, George-

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

MIRĖ VIKTORAS PERMINAS

1986 m. rugpiūčio 3 d. po ilgos ir sunkios ligos, savo name užmigo amžinu miegu a. a. Viktoras Perminas, sulaukęs 77 m. amžiaus.

Viktoras Perminas gimė 1909 m. rugpiūčio 19 d. Sibire, mažoje geležinkelio stotyje, kur tėvas dirbo prie transibirinio geležinkelio. Revoliucijos metu kilus dėmetosios šiltinės epidemijai — tėvą priglaudė Sibiro žemelė.

1922 m. pavasarį motina su penkiais vaikais išvažiavo į Lietuvą ir rudenį pasiekė Skuodo geležinkelio stotį. Atvykus į Lietuvą prasidėjo vargai ir bėdos. Viktoras, kol išmoko lietuviškai, ganė gyvulius ir dirbo įvairius darbus.

A. A. Viktoras Perminas

klubui. Lietuviu Namu d-jai ir kitoms organizacijoms.

Rugpiūčio 5 d. Val Bauža laidojimo namuose kun. Alfonsas Babonas sukalbėjo rožinį ir buvo atsisveikinta su velioniu. Laikė rožinio ir atsisveikinimo raminėnai ir žurnalistai stovėjo garbės sargyboje. Atsilankusieji gausiai aukojo Mišioms, Lietuvių ir Tautos Fondams.

Rugpūčio 6 d. šv. Antano parapijos bažnyčioje už velionio sielą mišias aukojo kun. Alfonsas Babonas. Po mišių 28 automobilių vilkstinių velionių palydėjo į Woodmeres kapines.

Velionio pelėnai bus nuvežti į Chicagą ir palaidoti šv. Kazimiero kapinėse.

Nliūdime liko: sesuo Vanda Bernatavičienė, sūnėnas Vaclovas su žmona Margarita Monkai, kiti giminės, draugai ir pažištami.

Viktorai, tebūna Tau lenčia Amerikos žemelė!

METINIS SUSIRINKIMAS

Rugpiūčio 24 d. 12 val. ALT S-gos Detrito skyriaus metinis susirinkimas įvyks Onos ir Česio Šadeikų sodyboje. I susirinkimą pažadėjo atvykti ALT S-gos Centro valdybos pirmininkas dr. Leonas Kriauceliūnas su kitais valdybos nariais. Po susirinkimo vaisės ir atskiri pasikalbėjimai.

DOVANŲ PARDUOTUVĖ PATRIA

2646 West 71st Street,
Chicago, Ill. 60629

Gintarai, tautodailė, laikrodžiai, brangenybės, TV, elektronika, pardavimas ir taisymas. Taip pat didelis pasirinkimas prekių siuntimui į Lietuvą. Galima gauti spalvotas video juostas iš VII Tautinių šokių šventės.

Savininkai Fr. ir A. Slutai,
telef. (312) 778-2100

INTERNATIONAL

RŪTA PAUPERIENĖ, Įstaigos vedėja

1986 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ

NR. 8605 RUGSEJO 12 — RUGSEJO 26 D.

Iš New Yorko \$1,685.00

Nr. 8607 GRUODŽIO 20 — SAUSIO 3, 1987

Iš New Yorko \$1,471.00

Kelionių maršrutas:

1 diena Maskvoje, 11 dienų Lietuvoje,
2 dienos Helsinkyje.

Kaina (nakvojant dviese kambariye) įskaito visas susisiekimo išlaidas, viešbučius, maistą, operos, baletą, teatro ar Filharmonijos bilietus, įvairias ekskursijas ir daug kitų priedų.

Šalia įprastinio maršruto, rugsėjo mėnesio ekskursantai lankys Panevėžį. Gruodžio mėnesio kelionės dalyviams bus parūpinami bilietai į specialius naujametinius spektaklius Operos ir baletės teatre arba Filharmonijoje.

Tarpininkaujame, perkantiems automobilius. Kainos:

Volga GAZ 24-10 — 5,600 rb.

VAZ 2107 — 4,470 r.

VAZ 2106 — 4,130 r.

VAZ 21003 — 3,900 rb.

VAZ 21013 — 3,360 rb.

Padėdame sutvarkyti dokumentus iškvietimams.

G. T. INTERNATIONAL, INC., P.O. BOX 29163,
CHICAGO, ILLINOIS 60629, USA. TELEFONAI:
(312) 471-1700 arba 471-1702.

FINNAIR
Scandinavian Airline

Algirdas Vokietaitis

Eršketingas kelias į laisvę

1945-1946 METŲ LAIKOTARPIO EPIZODAS

Čia aprašyti Algirdo Vokietaičio asmeniški išgyvenimai, išėjus jam iš nacių koncentracijos stovyklos 1945 m. pavasarį, yra tikrumoje tasa atsiminimų iš jo 1942-44 m. antinacinės veiklos laikotarpio paskelbtos knygoje LAISVĖS BESIEKIANT (LLKS išeivijoje leidinys, čikaga 1983). šie atsiminimai patarnaus sykiu įvadu į antrąją jo atsiminimų dalį — ryšio sudarymą su antisovietiniu Lietuvos pogrindžiu ir išeivijos kovą dėl jo atstovavimo užsienyje.

Algirdas Vokietaitis, kaip Lietuvos antinacinės rezistencijos atstovas, 1943 m. vasarą buvo slapta siūstas į neutralią Švediją sudaryti ryšį tarp lietuvių pogrindžio ir Švedijos, kartu informuojant Vakarus ir lietuvių politinius centrus užsienyje apie tikrąją padėtį nacių okupuotoje Lietuvoje ir apie masinį lietuvių tautos pasipriesinimą okupantui. Grįždamas laiveliu per Baltijos jūrą iš savo antros slaptosios misijos Lietuvon, jis 1944 m. vasarą buvo vokiečių karinio laivo jūroje sulaikytas, parvežtas Liepojon ir tenai patalpintas kalėjimui. Iš ten buvo perkeltas Štuthofo koncentracijos stovyklon Vokietijoje. Raudonajai armijai užėmus tą sritį, jis, pakirstas šiltinės, buvo rusų atrastas dar gyvas mirštančiųjų kamerioje. Čia ir prasideda autoriaus atsiminimų tasa.

Laikinoje ligoninėje

1945 m. kovo 8 d., pagautas démétosios šiltinės nacių koncentracijos stovykloje Riebene (evakuotoje iš Stuthofo) ir sekantį dieną sumuštas lenkų 'kapo' gumine lazda per galvą, praradau sąmonę ir buvau esesininku nuvilkitas į mirštančių kamerą. (Plačiau žr. autoriaus atsiminimus knygoje 'Laisvės besiekiant', pp. 433-358)

Atgavęs sąmonę kovo 11 d. negalėjau tuoju pat suvokti staigaus aplinkos pasikeitimą: guliu jau nebe ant grindų tamsioje mirštančių kalinijų kamerioje, bet minkštoje lovoje, o gretimose lovose kitos bado ir ligų iškankintos rudojo teroro aukos, slaugomos baltais rūbais apsirengusių, rusiškai kalbančių medicinos seselių.

Lovos kaimyno paklausiai kas atsitiko ir kur mes atsidūrėme. Mat, girdint aplinkui vien rusų kalbą, bau-ginausi, ar tik nebūsime jau patekę į tą 'plačiąją tévynę', iš kurios retai kas beištrūks-ta. Kaimynas papasakojo, kad prieitą naktį, iš kovo 9-tos į 10-tą, Raudonajai armijai staiga pralaužus vokiečių frontą prie Dancigo, prie šakiniai jos daliniai išiveržė į Riebeno stovyklą, SS sargybiniai išsibėgiojo, o kaliniai, kurie dar pajégė stovėti ant kojų, buvo paleisti, gi ligoti bei fiziniai išsisémę, buvo raudonarmiečių surinkti ir patalpinti provizorinių i-rengtoje ligoninėje viena-me didesnių Riebeno stovyklos barakų. Greičiausiai jie ir mane bus atradę dar su gyvybės ženklais mirštančiųjų kamerioje ir perkélę ši-ton ligoninę.

Si žinia nesukėlė manyje ypatingo džiaugsmo, kadaangi be paties faktos, kad tokiu būdu buvau išgelbėtas nuo tikros mirties, man sykiu tapo aišku, jog tik iš vieno

réjau, kad galėjau išlipti iš lovov ir pamažu jau mėginti vaikščioti. Tada pirmą kartą gavau progą pasižiūrėti į veidrodį kaip atrodau. Nusigandau, pamtese Jame į gyvą skeletą panašū žmogu. Ilgas bado režimas ir ligos kacete pavertė mane, dar prieš metus atletiškos kūno sudėties vyra, į paliegusį luošiu.

Po kokios dešimties dienų visi buvę kaliniai sirgę šiltine buvome atrinkti, aprenti stovykloje vokiečių paliktais Reicho Darbo Tarnybos (trūkstant civilinių) rūbais ir vežimais išvežti į netoli eseanti apleistą vokiečių ūki karantinui.

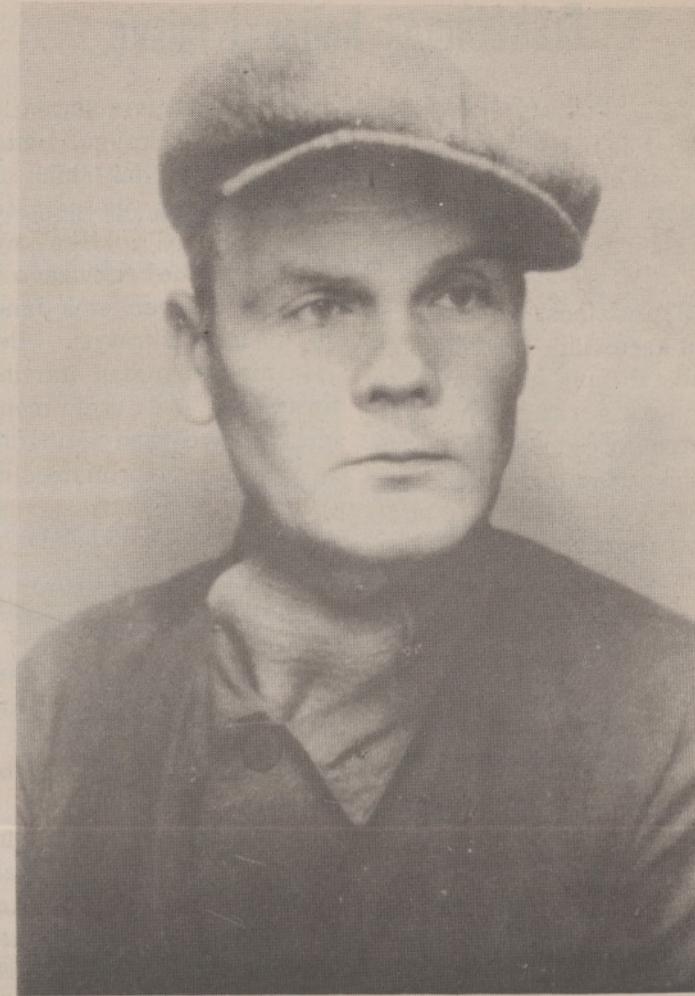
Sovietų karantine

Karantino stovykla susidėjo iš keleto ūkio tropbėsių, aptverta žema medine tvorele. Prie vartų, vedančių į kelia, stovėjo automatu ginkluotas sargybinis.

Stovyklos komendantas - rusas - jau pagyvenęs pasiensio dalinių majoras, išrikiavęs savo 'Inamius' kieme, išdrožę mums pamokslą, pirmiausia perspėdamas, jog ši karantino stovykla ésanti artimoje karo veiksmų zonoje, todėl čia galiojantys karo istatymai. Niekam neleidžia ma stovyklą apleisti ar užjos ribų išeiti. Kas mėginsias prasilenkti su šia taisykle, turésias skaitytis su galiomybe susidurti su Raudonosios armijos patruliais ir, kaip itariamas asmuo be jokių dokumentų, vietoje sušaudytas.

Mūsų grupė, apie 30 buv. Stuthofo kaceticinkų, buvo patalpinta pačiame didžiajame name ir išskirstyta penkiuose kambariuose po penkis-šešis kambaryste. Mano lovos kaimynu buvo Varšuvos universiteto studentas, vardu Janek, patekės į Stuthofą už dalyvavimą 1944 m. Varšuvos sukiliime prieš vokiečius. Jis su pagieža pasakojo man, kaip lenkai-patriotai, tikédamiesi greito Raudonosios armijos ižgyti Varšuvą, pradėjo visutinį sukiliimą prieš nacinių okupantą ir kaip jie, stokodami ginklų ir nesulaukdami sovietų pagalbos, buvo priversti kapituliuoti. Didelė kovotojų rezistentų dalis žuvo mūšiuose, gi likusios buvo vokiečių surinkta ir išvežta į nacių koncentracijos stovyklas. I ju tarpa pateko ir Janekas. Susidraugavome.

Kadangi buvome dar labai išbadėjė nuo bado režimo Riebeno stovykloje ir vien sriuba napakankamai maitinami laikinoje ligoninėje ir

Algirdas Vokietaitis 1946 m. Lenkijoje.

šioje stovykloje, tai jau labai kompotą iš jų. Kadangi labai mums trūko vitaminų, tai nusilaužęs keletą stiebų išsidėjau į kišenę, galvodamas duoti juos mūsų virėjui išverti. Namų viduje radome išbarstyta vokišką knygą ir visokių popieriu. Aš tuojaus mečiau akį ant didelio gabalo plono popieriaus su moterišku rūbu sukirkimo pavyzdžiais (mat mūsų stovyklos 'būdelėje' visiškai nebuvu tuiletinio popieriaus, kas sudarydavo nemažą problemą ...) ir sulankstęs išsidėjau tą 'turtą' į kišenę, tikėdamasis, kad popierio dabar užteks mažiausia savaitei. Janekas, gerai kalbą vokiškai, susirado sau įdomų vokišką romaną. Taip praturtėjė išėjome vėl ant kelio ir patraukėme sekantį vienkiemio link.

Staiga, užpakalyje mūsu, pasigirdo šautuvo šūviai. Atsigrežę pamatėme grupę sovietinių kareivių, apie kilometro atstume, žygiuojančių mūsų kryptimi. Galvodami, kad jie šaudo taip sau, dėl juoko, nekreipėme į tai dėmesio ir tėsėme savo kelionę. Bet šūviai pasikartojo Sustojome. Dabar aiškiai pamatėme, kad kareivų šautuvai yra atkreipti į mus. Nutarėme palaukti jų prijartių ir tada su jais išsiaiskinti. Cia prisiminė komendantą perspėjimas. O juk mudu jokių asmens tapatybės irodymu su savim neturime! Pasijutome kiek nejaukiai. Janekas staiga atsiminė:

— Vaje, mano vokiška knyga! Rusai gali pagalvoti, kad aš vokištas! — ir skubiai ištraukęs knygą iš kišenės sviedė ją į javų lauką. Mes laukėme kratos. Neturėdama su savimi jokių itarimų keliančių dalykų ir gerai mo-kédamas rusų kalbą, aš tikėjaus nesunkiai su rusais išsiaiskinti ir didesnės bėdos išvengti. Kraštutiniu atve-

(Nukelta į 8 ps.)

Eršketingas kelias į laisvę...

(Atkelta iš 7 psl.)

ju, jei jie mano paaiškinimui nepatikėtų, prašyčiau jų atlydėti mus į karantino stovyklą ir ten viską išsiaiškinti.

Jau artinosi greitu žingsniu kareiviai. Pastebėjome, kad tai buvo ginkluotas automatas raudonarmiečių patrulis, vadovaujamas jau no leitenanto. Priėjės prie mudvieju, su paruoštu pistoletu rankoje, jis garsiai pa- reikalavo:

— Dokumenty! (Asmens dokumentai!)

— Dokumentov niet (dokumentų neturim), — ramiai atsakiau.

Leitenanto akyse sužibo ītarimo kibirkštélė. Méginau tuo pat rusiškai paaiškinti, kad abu esame iš nacių koncentracijos stovyklos išvaduoti kaliniai, atliekantys dabar karantiną kaimyniniamė ūkyje; kad jis pats galis patikrinti mudvieju tapatybę pas stovyklos komendantą.

— O ką judu čia veikiate karo zonoje? — toliau paklausé jis.

— Išėjome pasivaikščioti ir pamedžioti pas ūkininkus maisto.

— Ką tu ten metei į laukus? — kreipėsi rusas į mano bendarkeleivį.

— Knygą, — visas išbalės atsaké Janekas.

— Kodėl? (Knygos dažnai būdavo naudojamos slaptiems šiframis paruošti.)

— Nežinau. Tur būt dėl to, kad išsigandau, — išverčiau Janeko labai silpną paaiškinimą.

Tada leitenantas išaké vie-

nam savo kareivių surasti ir atnešti jam tą knygą. Leitenanto ītarimas dar labiau sustipréjo, kada jis pamatė, kad tai buvusi vokiška knygą. Jis ją tuo rekvizavo ir liepė savo kareiviams Janeko kišenes išskratyti. Bet jose nieko daugiau ītarino nesurado. Tada atėjo mano eilė. Išaké man ištušinti savo kišenes. Pirmiausia ištraukiau rubabarą.

— Kas čia? — klausia rusas.

— Rubabar, tokia daržovė.

— Kas? Niekad negirdėjau apie tokį augalą. Kokiam tikslui jি nešioji kišenėje?

— Norėjau iš jo sriubos išsvirti.

— Nesamonė! Kas tokius varnalėšų stiebus gali valgyti? Greičiausia čia bus kokie nuodai, — ir mano vitaminiu atsarga tapo konfiskuota.

Dabar ištraukiau tą lakštą popieriaus su nubréžtais sukirpimo pavyzdžiais. Pamažės tame išbraižytas īvairias numeruotas linijas ir, matyt, galvodamas jog tai būsių šifruotas dokumentas, leitenantas griežtai paklausé:

— Kas čia?

— Popierius, — nekaltai atsakiau.

— Aš matau, jog tai popierius, — jau papykės atšové jis. — Bet kam jis tau reikalingas?

— Išvietei, — sažiningai atsakiau.

Priėmės ši mano atsaky- mą už nepadorų juoką, leitenantas, konfiskavęs popieri, piktai sušuko ‘dovolno!’ ir išaké kareiviams varyti mus ēzero link. Paskutinio ma-

no prašymo - nulydėti mus į karantino stovyklą ir ten ne- susipratimą išsiaiškinti - jis nenorėjo ir klausyti.

Supratome, kad dabar jau reikalas rimtas. Įtarimų liga sergančiu rusų akimis žiūrint, ‘daiktinių īrodym’ - vo kiškos knygos, mislingo popieriaus lakte ir rusams ne- regėtų rubarbaro stiebų - lei tenantui, atrodo, pakako ītarī mu du esant vokiečių šnipais ar diversantais.

Pakeliui mudviem nebuvu leista kalbėtis, bet mintyse svarstėme - kur mus veda, ką su mumis darys, gal net sušaudys? ... Komendantas juk buvo mus perspėjės apie tokią galimybę ...

Tokių tamsių minčių lydi- mi pasiekėme žvejų kaimelį ant ežero pakrantės. Patrulis sustojo poilsiu, o mudu su dvieju ginkluotais sargybiniais pasodino šalikelėje. Leitenantas su likusiais kareiviais nuėjo į kaimelį pa- medžoti sau pas lenkus žuvų.

Besédint pagriovyje ir svarstant beviltiškai atro- dančią savo ir Janeko padė- ti, sunku buvo perprasti, kaip čia tokis neįtikėtinis ne- susipratimas galėjo īvykti. Nejaugi, laimingai išgelbė- jus savo gyvybę nacių kon- lageryje, teks dabar - dėl to vaikiško mudvieju pokšto - prarasti ją nuo mūsų ‘gelbėtojų’ rankos? Tai būtų per- nelyg didelė kaina už svajota riekę duonos su sviestu ir gurkšni pieno ...

Taip begalvojant, po ko- kios dešimties minučių, ant kelio pasirodė lengvas vieno arklio vežimėlis valdomas kariškio. Kai vežimėlis pri- siartino tiek, kad galėjome atpažinti kas tame sėdi, tie- siog negalėjome patikėti sa- vo akimis -- juk tai mūsų komendantas!!! Nepaprastai nudžiuge linksmai pasveiki- nome jį. Sustabdės arkli ir atpažinės mudu, komandan- tas piktū balsu užklausė:

— Ką judu čia veikiate? Kaip čia atsiradote?

Skubiai paaiškinome kas atsitiko, atsiprašėme už sto- vyklos taisyklių sulaužymą ir paprašėme jį, suradus leitenantą, mudu identifikuoti. Prieš išpildant tą prašymą komendantas mus dar suba- rė

— Ar aš jums nesakiau, kad yra pavojinga išeiti iš stovyklos? Kodėl manės ne- klausėte?!

Mudu taip buvome nudžiu- ginti šiuo visiškai nelauktu īvykių pasikeitimu, kad tas jo barnis skambėjo kaip maloni muzika mudvieju ausy- se.

Po to jis nuėjo į kaimą ie- skoti leitenanto. Grįžęs su juo, pasisodino mudu į savo ‘karietą’ ir visi trys patraukėme stovyklos link. Pakeliui jis patvirtino mudvieju spėliojimą, jog aš ir Janekas buvome palaikti vokiečių diversantais ir, kaip toki, buvome jau pakeliui į arti- miausią mišką sušaudymui,

(Bus daugiau)

A. A.

MONIKAI DULIENEI

mirus, vyru KAZIUI, dukrai, buvusiai čiur- lionietei, ALDONAI BANKAITIENEI, se- serims ir broliams, jų šeimoms ir artimie- siems gilią užuojautą reiškiame.

LTM Čiurlionio Ansamblis

A. A.

Majorui LIONGINUI LEKNICKUI

mirus, jo žmonai, buvusiems čiurlioniečiam dukrai MEILUTEI, sūnui MINDAUGUI ir jų šeimoms ir artimiesiems gilią užuojautą reiškiame.

LTM Čiurlionio Ansamblis

A. A.

Majorui LIONGINUI LEKNICKUI

mirus, jo žmonai APOLONIJAI, sūnui MIN- DAUGUI, dukrai MEILUTEI, jų šeimoms ir artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuo- jautą ir liūdime kartu.

Juozas, Konstancija ir Vytautas Šlapeliai

Mielam bičiuliui, pedagogui

A. A.

ANTANUI TAMULIONIUI

iškeliaus į Amžinybę, jo dukrai dr. DAN- GUOLEI TAMULIONYTEI, broliui PETRUI TAMULIONIUI ir visiems artimiesiems gi- lią užuojautą reiškia.

Aurelijai ir Marcelinas Žitkai

A. † A.

PETRUI JANUŠKAI

mirus, jo žmonai BIRUTEI, jos dukterims RŪTAI, BIRUTEI ir sūnui ARŪNUI su še- momis reiškiu gilią užuojautą ir kartu liū- džiu.

Viktoras Galinis

Taupa

— Lithuanian Credit Union
— Lietuvių kredito kooperatyvas
— Tel. (216) 481-6677

TAUPYKITE IR SKOLINKITÉS
vieninteliame lietuvių kredito
kooperatyve Ohio valstijoje.

KIEKVIENĀ SĀSKAITĀ FEDERALINĒS VALDŽIOS
APDRAUSTA IKI \$100.000

MOKAME AUKSTESNES
PALŪKANAS UŽ:

Reg. sāskaitą. 'Super'
Share sāskaitą. Taupymo
certifikatus. IRA
sāskaitą.

Parduodame Money Orders, Travelers Cheques, priimame
mokesčius už elektros, šildymo, telefono ir vandens
sāskaitas.

VASAROS DARBO VALANDOS
Antradieniais, trečadieniais, ketvirtadieniais nuo
10:00 val. r. — 2:00 val. p. p.

Penktadieniais nuo 2:00 val. p. p. — 6:00 val. vak.

Šeštadieniais nuo 10:00 val. r. iki 1:00 val. p. p.

adv. A. Sirvaičio īstaigos patalpose Lietuvių namuose.

877 East 185th St., Cleveland, Ohio 44119

SEKMADIENIAIS

11:00 val. r. — 12:00 val.

Dievo Motinos parapijos patalpose
(centrinėje TAUPOS būstinėje).

18022 Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119

Los Angeles lietuviai

Rūta Sakiene

LOS ANGELES VYRŲ KVARTETAS

Ivairių sričių menininkais pasižymėjusioje pietinėje Kalifornijoje talentais neatsilieka ir lietuviai. Los Angeles kolonijoje torime apsčiai solistų, muzikų ir kompozitorų, visą eilę taip patojų, puikų dramos vienetą, tautinių šokių grupę, pavienių artistų, poetų, rašytojų bei kitokiu talentingu žmonių. Jie visi ilgumėtų bégėje yra padarę didelį įnašą ne tik į mūsų kolonijs, bet ir kitų išeivijos lietuvių gyvenviečių kultūrinių klestėjimą. Vienas populiariausių tokų vienetų yra mūsų dainuojančių inžinieriai, Los Angeles Vyru Kvartetas. Dvidesintį metų savo balsingu dainavimu džiuginęs losangeliečius klausytojus, kvartetas pa-skutinių metų bégėje pasinešė gastrolėms ir į kitas kolonijas.

Išleidę pirmąją savo plokštelię, pavadintą "Tu man viena", jos pristatymui suruošė koncertą ne vien Los Angeles, bet gastroliai Detroite, Clevelande, Chicagoje ir Phoenix, Arizonaje. Pasiekimas buvo didelis, atsiliepimai puikiausiai, — išplatintos visos plokštėlės ir dar vis yra paklausimų. Neseniai pasirodė antroji kvarteto plokštėlė "Apie Tave svajoju".

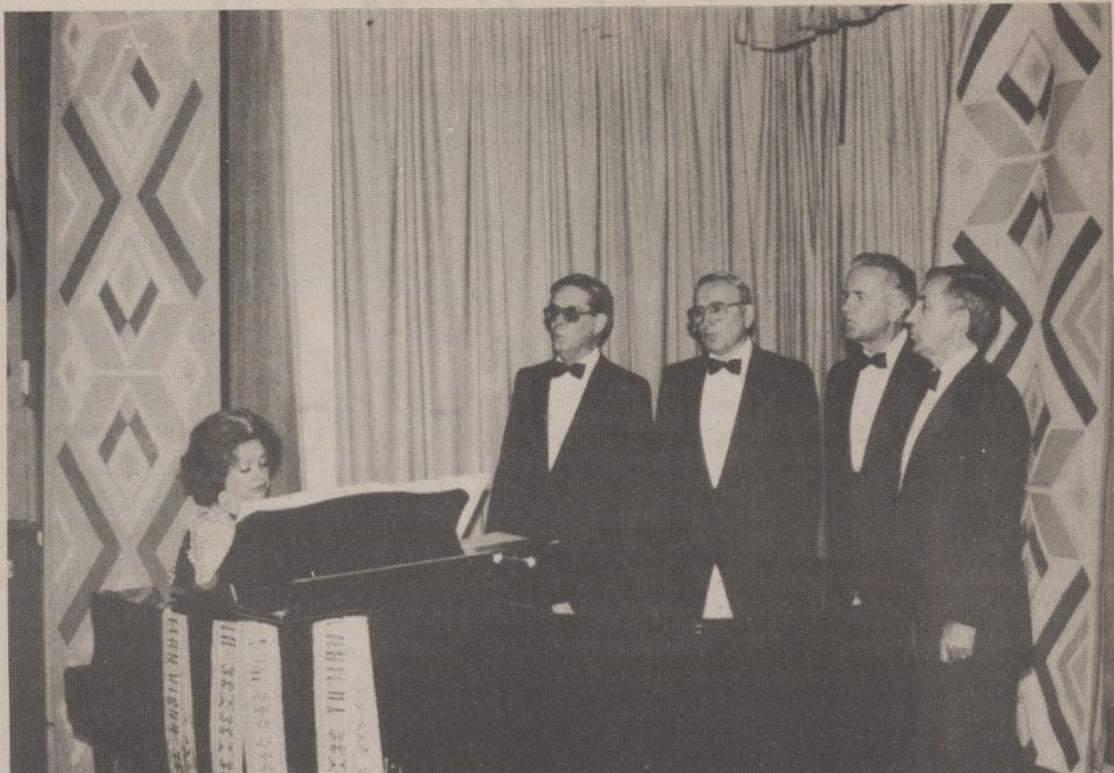
Losnageliečiai rugpiūčio 3 d. turėjo malonią progą, susirinkę Šv. Kazimiero parapijos salėje, išklausyti kvarteto koncerto, paskirtos naujos plokštėlės pristatymui. Išgirsti ir pasigrožėti "atnaujintu" kvartetu — naujos dainos, meistriškas jų perdaivimas ir puiki tarsena, nauja scenoje laikysena ir išvaizda. Prie to daug prisidėjo iš

pradžių muzikas Aloyzas Jurgutis, o vėliau pianistė — kompozitorė Raimonda Apeikytė, kuri, pagal jų pačių žodžius, yra ne vien jų akompanatorė, bet ir nuoširdi talkininkė. Daug su kvartetu dirba aktorius-režisierius Petras Maželis, kurio dėka kvartetas scenoje įgavo visai kitą apipavidalinimą.

Programoje išvardintos šešiolika dainų — keturios daugiau, nei įdainuota plokštėlėje. O dar dvi, du kartus iškiestas, kvartetas padainavo bisui.

Publika kiekvieną daina su dideliu entuziazmu sutiko ir sunku pasakyti į kurias šilčiausiai reagavo, nes plojimai kiekvieną kartą buvo ilgi ir audringi. Gal labiausiai salė ūžė po mūsų vietinių, savų, kompozitorų kūrinių atlikimo: muzikų Broniaus Budriūno, Raimondos Apeikytės, Giedros Gudauskienė ir Aloyzo Jurgutio. Gražu ir įdomu buvo, kad kiekvienas kvarteto narys, pradedant Rimtauto Dabšio įvadu, padainavus keturias dainas, vis kā nors su humoru papasakojo. Bronius Seliukas kalbėjo apie plokštėlę, Antanas Polikaitis apie kvarteto atsiemimus, Emanuelis Jarašūnas apie jų tarpusavį "nesugvenimą".

Ši koncertą rengė Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga ir pelnus skiriamas paremti Jaunimo Kongresą. Plokštelių, tiek pirmosios, tiek ir dabartinės mecenatai Antanas ir Kazimiera Mikalajūnai. Kvarteta sudarantys keturi inžinieriai: Emanuelis Jarašūnas — pirmas tenoras, Bronius Seliukas — antras tenoras, Antanas Polikaitis — baritonas, Rimtautas Dabšys —

Los Angeles Vyru Kvarteto koncerto dalyviai. Prie pianino — Raimonda Apeikytė — pianistė, Rimtautas Dabšys — basas, Antanas Polikaitis — baritonas, Bronius Seliukas — antras tenoras ir Emanuelis Jarašūnas — pirmas tenoras.

Vytauto Fledžinsko nuotr.

bosas. Akompanatorė — pianistė kompozitorė Raimonda Apeikytė, režisierius, muzikinis vadovas ir spalvingai išpuoštos scenos dekoratorius — aktorius Petras Maželis.

Rugpiūčio 14 d. Los Angeles Vyru Kvartetas išskrido Australijon. Esame tikri, kad ir ten mūsų dainuojančių inžinieriai užkariaus klausytojų širdis ir paliks neužmirštamai gera įspūdį.

Sėkmės mūsų gražiabalsiams dainos ambasadoriams!

ONA MEKIŠIENĖ SUKAKTUVININKĘ

Los Angeles lietuvių kolonijoje žinoma ir gerbiama Ona Mekišienė š. m. liepos 26 diena atšventė ne vien tik vardines, bet ir aštuoniadasdeimtajį gimtadienį.

Danius ir Ona Mekišiai ilgus metus išgyveno Kalifornijos uosto mieste Long Beach. Vyrui 1977 metais mirus, Ona Mekišienė savo naują gyvenvietę pasirinko arčiau Kalifornijos lietuvių širdies — Šv. Kazimiero parapijos Los Angeles mieste.

Visuomet paslaugi, miela ir besiypsanti, niekuomet

Knygos pristatymo rengėjai ir programos atlikėjai: komp. Br. Budriūnas, R. K. Vidžiūnienė, J. Kojelis, V. Baltušienė, Vl. Bakūnas, O. Deveikienė ir R. Sakiene.

V. Pluko nuotr.

neatsisakanti padėt, prisidėt ar paaukot, Ona Mekišienė turi visa eilę draugų ir gerbėjų. Aktyviai priklauso Tautinei Sąjungai, Kunigaikštis ir nės Birutės Draugijai, Katalikių Moterų Organizacijai. Todėl ir šiai jos tokios svarbios sukakties dieną solenizantę pasveikinti susirinko pilna Tautinių Namų svetainė iš arti ir net iš toli suvažiavusių artimųjų ir draugų.

Vincas Juodvalkis savo jau visiems pažįstamu humoru visus svečius apibūdino ir "patraukė per dantį". Sekė visa eilė nuoširdžių ir šiltų sveikinimų. Vy-

tautas Zelenis savo armonikėle virtuoziškai pagrojo Toselli serenadą ir ištraukas iš Čigonų Barono. Aktorius Petras Maželis, kuris, kaip ir solenizantė, kilęs iš "po Utenos", papokštavo uteniškių tame.

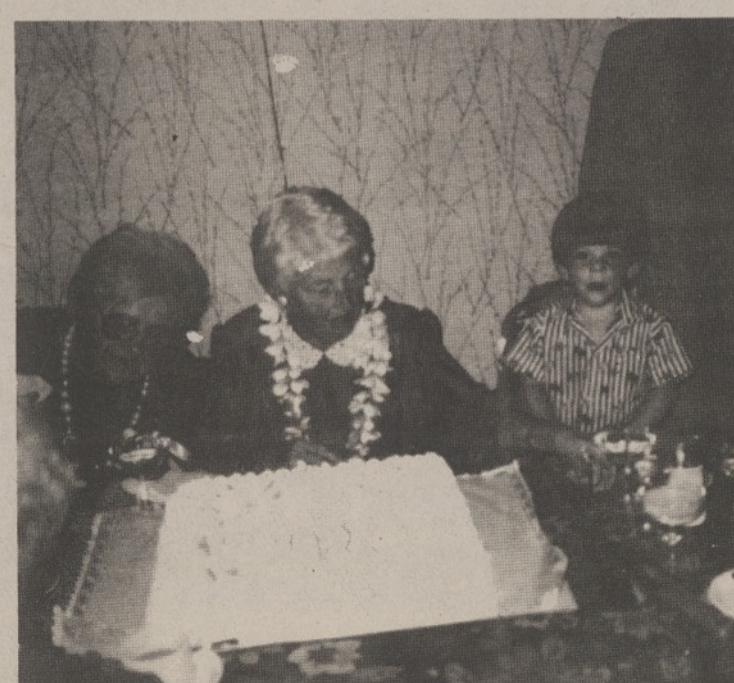
Po skanių pietų, prie sukaktuvinio torto ir šampaño stiklų, balsingai linkėta solenzantei sveikatos, ilgiausiu metų ir visokių gėrybių.

Sventės rengėjai — Onos Mekišienės giminaiciai ir globėjai Aldona ir Vincas Juodvalkiai.

Visą savo gyvenimą ir ištaklius paaukojusi artimo labui ir Lietuvos reikalams, Ona Mekišienė daugeriopai užsitarėva Saulėtos ir gražios auksinės gyvenimo pavakarės, ko mes, jos draugai ir artimieji, jai labai nuoširdžiai linkime.

KNYGOS PRISTATYMAS

Sakome, kad mūsų žmonės labai abejingi lietuviškam spausdintam žodžiui. Nenupirkę knygų sandėliai dalinai tą ir patvirtina. Bet tie, kurie knygą vertina ir myli — buvo, yra ir pasiliuka tikri jos gerbėjai. Todėl toji gal ir ne labai gausinė ištikimų grupė visuomet su nekantrumu laukia ir su malonumu pasitinka kiekvieną naują lietuvio ra-

Prie sukaktuvinio torto: Ona Macénienė, solenizantė Ona Mekišienė ir giminaitis Daniukas Juodvalkis.

A. Juodvalkenės nuotr.

(Nukelta į 10 psl.)

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS LOS ANGELES SKYRIUS

1986 m. rugsėjo 7 d., sekmadienį,
Šv. Kazimiero parapijos salėje
RUOŠIA TRADICINI

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMĄ

Paskaitininkas gen. garbės konsulas
Vytautas Čekanauskas.

Meninėje dalyje:

solistė Janina Čekanauskienė
pianistė Raimonda Apeikytė
aktorius Petras Maželis.
Programos pravedėja Ramunė Vitkienė.

Po programos — užkandžiai.

Pradžia 12:30 val. p. p. Iejimas laisvas.

Kviečiame visus šiame minėjime gausingai dalyvauti.

VALDYBA

Antanas ir Liucija Mažeikos

Net ir pačiomis karšciausiomis vidurvasario dienomis prabangioje Marina Del Rei gyvenvietėje Los Angeles vakaruose visuomet pučia vesus pajūrio vėjelis.

Ir šią rugpiūčio devintosios šeštadienio popietę nebuvo kitaip. Susirinkę apie pusšimtis Liucijos ir Antano Mažeikų giminių ir draugu, susėdė gélėse paskendusioje verandoje ar susigrupavę viduje, per atidarus langus juto ta gaivą, vésu, druska ir jūra pakvibusi vėja. Svečiai sukiesti lyg ir be priežasties, šeimininkams aiškinantis, kad 'atėjo laikas' pabendrauti, pasivaišinti. Bet vaišems ipusėjus, Feliksas Masaitis paprašė démesio ir paaiškino susirinkusiems, kad švenčiamame Mažeikų dešimties metų vedybinę suakty. Sugriaudė valiavimai atsirado putojantis šampansas, populiarajai porai pabirė linkėjimai.

Feliksas Masaitis teisinių apibūdino Liuciją ir Antaną Mažeikus sakydamas, kad 'atitiko kirvis kotą! Turbūt nerasi kitos tokios orga-

Inž. Antanas ir Liucija Mažeikos.

nizaciniams veikimui atsidavusios poros.

Antanas Mažeika, veteranas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos veikėjas ir dvi kadencijas S-gos pirmininkas. Jo pirmininkavimo metu atliki du didžuliai darbai - išleista knyga Tautinės Minties keliu ir filmas Prezidentas Antanas Smetona. Vi suomet veiklus Los Angeles Tautinės S-gos skyriuje ir Korp! Neo Lithuania. Eilė metų labai sekmingai pirminkauja Amerikos Lietuvių Tarybos Los Angeles skyriui.

Liucija Mažeikienė didele savo veiklaus gyvenimo dalį paaukojo tautiniams šokiam ir tautinių rūbų populiariniui. Gyvendama Chicagoje ji suorganizavo ir daug metų vadovavo tautinių šokių grupėi, laimėjusiai įvairiu premiu, kurių svarbiausia tarptautiniame šokių festivalyje laimėta pirmoji vieta už stilingiausius šokius ir autentiškiausius tautinius rūbus. Apie lietuviškus tautinius rūbus yra rašius ir kalbėjusi įvairiomis progomis, keletą kartų viena, ir su filmu artiste Rūta Lee demonstravusi ir aiškinusi televiziijoje. Archyvuose yra jos

rūpesčiu susuktas dokumentinis filmas.

Adovanota geru balsu ir gražiai išvaizda, Liucija dažnai pasirodo scenoje, dainuodama solo ar grupėje. Atrodytu, kad vienam žmogui, vienai moteriškei, tū atsiemiu ir tokio pripažinimo jau pilnai užtektu. Bet Liucija, be atsidavimo menui, jau nuo seniai aktyvi ne tik lie-

(rs)

tuviškoje organizacinėje veikloje, bet ir amerikiečių politikoje. Kai dabartinis Amerikos prezidentas Ronald Reagan ruošesi būti Kalifornijos gubernatoriumi, Liucija isijungė į jo rinkiminių darbų savanorių eiles. Buvęs mūsų valstijos gubernatorius iškilo iki pačios aukščiausios pozicijos Amerikoje. Liucija Mažeikienė, kuri visos Ronald Reagan karjeros metu, nenuleisdam ranką ir pritraukdama kitus lietuvius, dirba jo ir respublikonų partijos naujai, taip pat iškilo iki pačios viršunės toje srityje. Dabar ji yra, per eilę metų pagerbtą tuzinu visokių atžymėjimų, visos Kalifornijos Lietuvių Respublikonų Sąjungos pirmininkė.

Teisybė, kad atitiko kirvis kotą! Ir linkime, kad šioji

darbštis, energinga ir populiariora švestu dar daug gražių ir darbingų metų, kad - kaip kad iki šiolei vienas kitam talkininkaudami - daug gero, gražaus ir reikalingo atliktu lietuviškoje ir amerikiečių politinės ir kultūrinės veiklos arenaje. Jei jau pasiremame priežodžiais - tai Liucytei ir Antanui labai tiktū tasai 'kur du stos, visados daugiau padarys'. Teisybė!

(rs)

LIETUVIŲ JAUNIMO SUVAŽIAVIMAS

Rūta Stroputė

Nors ta savaitgalį nelabai visi spėjome gerai išmiegoti, pirmajam Amerikos Lietuvių Jaunimo sąjungos politiniam seminare energijos ir entuziazmo tikrai netrūko. Aš, kaip Pasaulio Lietuvių Jaunimo sąjungos internė, turėjau progos ne tik dalyvauti suvažiavime, bet taip pat patirti, kiek yra darbo suruošti tokį įvykį.

Suvažiavimo tikslas buvo dvejopas — sudominti jaunimą ateinančiu kongresu, kuris bus Australijoje 1987 metais Kalėdų laikotarpyje ir taip pat pasinaudoti proga sujudinti Amerikos Pasaulio Jaunimo sąjungą, kuri jau kelerius metus snaudžia.

Pati programa buvo plati ir turtina. Visų paskaitų ir pokalbių bendras ryšys buvo minčių pasidalinimas apie mūsų politinę sistemą Amerikoje ir kaip mes, kaip Amerikos — Lietuvių jaunimas, galime su ja dirbtu ir ją paveikti mūsų gériui. Taigi pirma suvažiavimo diena buvo paskirta susipažinti su Kongresu ir Baltaisiais rūmais. Kongrese, visi dalyviai turėjo progą paslausyti senatorius Dole pasveikinimo ir padrašinimo toliau kelti lietuvių rūpesčius politinėje scenoje. Toliau Tomas Brazaitis, kuris dirba Clevelando „Plain Dealer“ laikraščio redakcijoje ir Jūra Končiutė, kuri dirba „Washington Post“, visiems paaikino ir patarė, kaip galima iškelti pabaltiečių rūpesčius laikraščiuose". Abu kėlė mintį, kad be laikraščių ir radijo reklamos retai kas kreipia dėmesį į bet kokį politinį reikalą. Mums jų paskaitos pristatė reikalingus patarimus. Kongreso rūmuose taip pat kalbėjo Rasa Razgaitienė. Lietuvii tarpe jau kelerius metus yra iškielė OSI klausimas. Rasa mėgino išaiškinti, kokie sunkumai yra susiję su OSI teismais.

Po pietų visi dalyviai keliavo į Baltuosius rūmus. Tenai kalbėjo Terry Snell, Pabaltijo reikalų skyriaus vedėjas ir Bill Porter, Board of International Broadcasting atstovas. Jie išaiškino, kodėl lietuviai kaip ir kitos politinės grupės turi bėdų iškelti savo balsus. Dalyviai klausėsi ir statė klausimus ivairiomis temomis, ypač apie Ignaliną, Lietuvos okupacijos nepripažinimą ir Amerikos politikerių išvykimą susitiki Maskvos astovus Rygoje.

Šeštadienį programa buvo taip pat užimta. Linas Kojelis, prezidento atstovas Public Liason skyriuje, davė savo patarimus, liečiant Washingtono tono politiką ir kaip ją galime daugiau ir efektingiau paveikti. David Finzer, kuris veda „Save the Oppressed Peoples“ organizaciją, labai įdomiai siūlė ivairius būdus, kuriais jaunimas gali pasinaudoti, jei nori iškelti Lietuvos okupacijos klausimą ar bet kokį rūpestį, liečiant Lietuvą.

Antra programos dalis šeštadienį buvo paskirta susipažinimui su Jaunimo sąjunga ir Jaunimo kongresais. Algimantas Zaparackas, PLJS pirmasis pirmininkas, papasakojo dalyviams PLJS istorija. Algimantas Gečys, Amerikos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, mums išaiškino Bendruomenės tikslus ir PLJS ryši su Bendruo-

Gintariečių draugystės žiede.

GINTARO VADOVIŲ MOKYKLOS KURSAI

Sių metų liepos 19-26 d.d. Romuvos stovyklavietėje, Kanadoje, įvyko LSS Skaučių Seserijos Gintaro Vadovių Mokyklos kursai, kuriuose dalyvavo 11 skaučių: iš Chicago - Audrea ir Natalija Mackevičiutės, Lina Meilytė, Ilona Vaičiulytė, Julija Valaitytė ir Lidyja Stroputė; iš Hamiltono - Lilija Liaukutė ir Andrija Meškauskaitė; iš Toronto - Lina Mokutė.

Kursams vadovavo GVM vedėja Gilanda Matonienė, talkinama Aldonas Baltakienės ir kun. Antano Saulaičio, SJ.

Pasibaigus vadovių kursams ten pat prasidėjo Kanados Rajono vasaros stovykla, sutraukusi virš 120 skautų-skaučių. Stovyklos viršininkė buvo Kanados Rajono Vadeivė Aldona Baltakienė.

Smagu kai sekasi... GVM kursų vadovybė: A. Baltakienė, vadovė G. Matonienė ir kun. A. Saulaitis, SJ.

Gintaro vadovių mokyklos kursų dalyvės su vadovybe ir Vyr. Skautininkė S. Gedgaudienė.

Viešėdami Chicagoje aplankykite — PARAMA MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

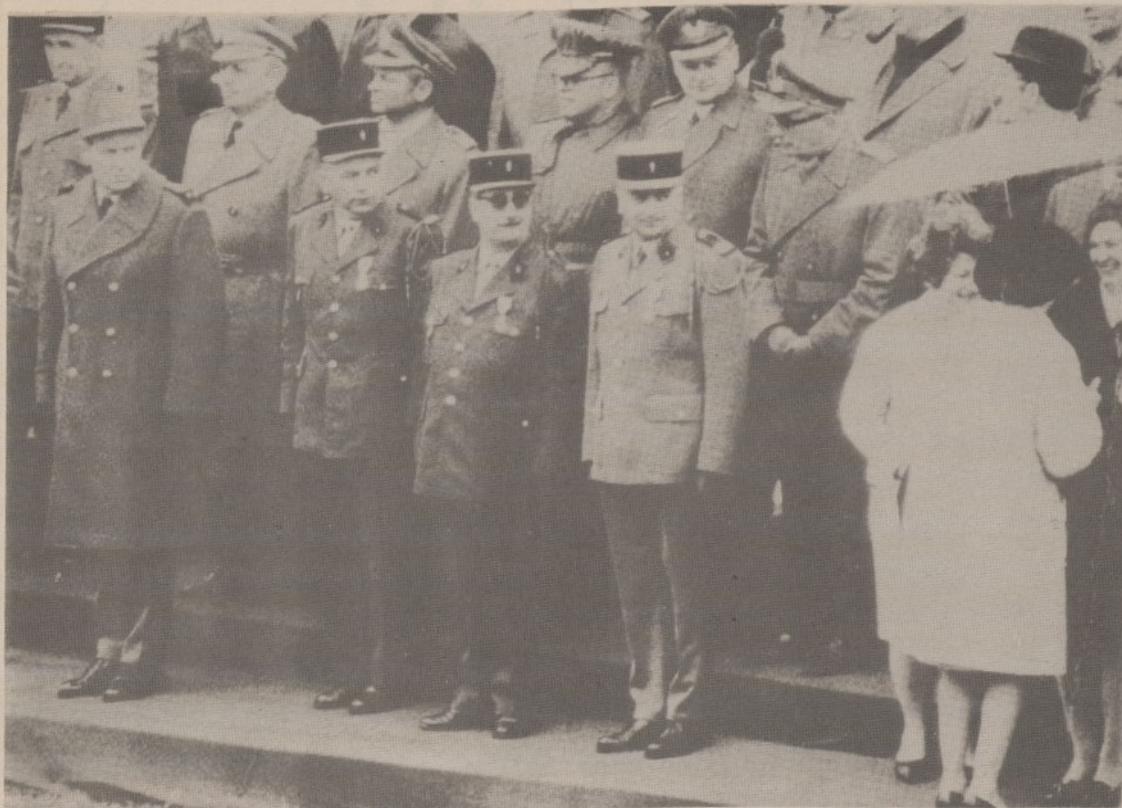
Savininkė J. Mažeika

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerių ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo ivairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ISTITIKINSITE.

(Nukelta i 12 psl.)

Kas svarbiausia paradas ar poniučių pasikalbėjimas...

JAUNIMO SUVAŽIAVIMAS...

(Atkelta iš 11 ps1.)

informacijos galima kreiptis į BATUN (Baltic Appeal to the United Nations). Jų telefonas 212-828-2237. Toliau mes skatiname dalyvaujančią jaunimą jungti asmenis i jų eiles ir toliau padėti Bendruomenei. Nepamirškite, kad darbas nesibaigė Washingtone, o tik prasidėjo. Turime visi sugrįžti lapkričio mėnesį aptarti strategiją, liečiančią OSI reikalus. Platinkite Jaunimo sąjungos tikslus jūsų vietovėse. New Yorko jaunimas pristatė informaciją radijo valandėlei ir jau

sušaukė pirmą organizacinį susirinkimą. Kiekviena vietovė skatinama išsirinkti savo ypatingą projektą ir taip pat testi darbą bendro projekto gérui.

Visi esame dėkingi Gintarui Grušui, PLJS pirmininkui, kurio idėja buvo sušaukti suvažiavimą. Taip pat visi dalyviai dėkoja Astai Banionytei ir Algiui Šilui, kurie surengė suvažiavimo programą, ir visam Washingtono jaunimui, kuris dirbo ši savaitgalį ruošdamas. Mes lietuviškų reikalus toliau skleisime

mūsų valdžios politiniuose rémuose.

Reiškiu padėkā Indrei Biskeitei, Janei Sirusaitei ir Arūnui Godaičiui už jų patarimus bei užrašus.

Rūta Stroputė
PLJS internė

BOSTON

LAISVĖS VARPO VAJUS

Kiekvienų metų rudenį vykdomas Laisvės Varpo piniginis vajus, kurio tikslas — sudaryti lėšas, reikalingas radijo programos išlaikymui. Šiemet toks vajus baigiamas spalio 19 d., kada po koncerto bus pa-skirstytos vajaus dalyviams dovanos.

Šiometinis vajus yra reikšmingesnis už ankstyvesnius, nes reikia sudaryti lėšas ne tik nuolatinėms išlaidoms padengti, bet taip pat naujai aparatūrai įsigyti, nes senoji jau paseno ir susidėvėjo tiek, kad jos negalima pataisyti.

Dabar Laisvės Varpo laidose 45 minutės yra lietuvių kalba, o 15 minučių — anglų kalba. Vykdomas vajus yra labai reikšmingas tolimesnei Laisvės Varpo veiklai, į kurią įėjina sekma-

Puikiausius kailius
Chicagoje rasite pas vienintelį
lietuvių kailininką
Normaną Buršteiną

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601
Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

dieninės radijo laidos lietuvių ir anglų kalba, specilių radijo programos anglų kalba Vasario 16-sios ir Tragiškųjų birželio įvykių sukakties proga įvairiomis amerikiečių radijo stotims, kultūriniai renginiai, kuriu ligi šiol surengta jau 53.

Spalio 19 d. So. Bostono Lietuvių Piliačių draugijos salėje įvykstančiame 54-me Laisvės Varpo koncerte programą atliks profesionalai instrumentalistai Dana Pomarancaitė ir Jurijus Mazarkevičius, abudu smuikininkai, profesoriai muzikos konservatorijose.

AUKOS VIETOJE GELIU

Bostono ir apylinkės lietuviuose vis plačiau ir stip-

riau įsitvirtina gražus pagrindas atiduoti pagarbą mirusiam brangiam asmeniui ne gélémis, bet aukomis lietuviškiems reikalams pagal mirusiojo pageidavimą ar aukotojo laisvą pasirinkimą. Taip liepos 23 d. Dorchesterje mirusio Kazio Šimėno atminimui Caspero laidotuvė namuose lankytose suaukojo lietuviškiems reikalams \$925.00. Iš tos sumos pagal aukotojų valią teko: Lietuvių Fondui \$370.00, Skautų Fondui \$295.00 ir Tautos Fondui \$260.00. Tai didelė parama lietuviškiems reikalams mirusiojo Kazio Šimėno atminimui.

Skaitykit ir platininkit
D I R V A

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR
PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS I

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.
Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės dažus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

Asmeninės dovanos giminėms Lietuvoje

Po pakeitimo taisyklių siuntiniams į Lietuvą siusti dabar muitą turi sumokėti siuntinių gavėjai. Siūlome praktiskus mažus siuntinius, kurie siunčiami oro paštu ir pasiekia Lietuvą per labai trumpą laiką.

1986 - 3

Sportinis kostiumas, vyriškas arba moteriškas, "Adidas" firmos, vyriškas arba moteriškas blyusonas (labai pageidaujami Lietuvoje), puiki blyuskutė arba išeiginiai marškiniai, géléta vilnonė skarelė. \$150.00

1986 - 4

Sportiniai batai, vyriški arba moteriški, vyriškas arba moteriškas nertinis, blyusonas - striukė. \$143.00

1986 - 5

Anorakas-striukė, vyriška arba moteriška, 1 p. velvetinių džinsinių kelnių, vyriškas arba moteriškas megztinis, nai-lono skarelė. \$150.00

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiūnčiame palikimus į Lietuvą praktiskiausiu ir naudingiausiu paveldėjimo būdu.

Z. Juras,
11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England
Tel. 01 460.2592

"Ar pasiūlgstat skanios lietuviškos duonos?"

KREIPKITĖS Į

NEW BAKERY

2022 West 51st Street

Chicago, Ill. 60609

Telefonas: (312) 925-0064

Savininkas: E. KNIUKŠTA

Siunčiame "plytą" ir įvairias kitas duonas į visas vietovės.

Nėra laiko...

Aurelijė Balasaitienė

Kartais reikia nusistebėti, kad mūsų spaudoje diskutuojamomis visuomeninėmis temomis pasisako tik žurnalistai, savo tarpe, kaip sviedinių, ten ir atgal mesdami mintis ir argumentus. Tačiau didžioji išskeltų klausimų dalis konkrečiai liečia mūsų institucijas, veiksnius, įvairių jubiliejų iniciatorius, kurie spaudoje pasireiškia tik su pranešimais, skelbimais, aukų prašymais ir įsakymais visuomenei vykdyti padarytus nutarimus. Juk kadaise pripažinome, kad spauda yra tikrasis mūsų gyvenimo veidrodis, o žurnalistai — jos nuotakų perdavėjai, interpretuotojai ir kritikai. Bet gyvenimo tikrovė rodo, kad spaudos uždavinio samprata yra pasikeitusi iki neatpažinimo.

Laisvojo pasaulio kraštose, kuriuose mes gyvename, spauda turi nepaprastai didelę įtaką ir su jos nuomone skaitosi tiek partijos, tiek politikos vadai ir aukšti pareigūnai. Rugpiūčio 11 dienos "Time" žurnalo laidoje yra įdomus straipsnis apie Sally Quinn, Washingtono sluoksniuose didelę karjerą padariusią žurnalistę. Tame straipsnyje taip pat tvirtinama, kad dabar žurnalistai esą svarbesni už politikierius. Su ta nuomone sutinka ir Christopher Buckley, buvęs viceprezidento Bush prakalbų autorius, puikiai susipažinęs su Washingtono visuomenės nuotaikomis, ir jis pripažįsta, kad "žurnalistai yra visuomeninio elito ratelių žvaigždės"...

Jei mūsų kuklūs ir profesinio statuso neturintys žurnalistai vistik užpilda spaudos puslapius pagal gautus užsakymus garsinti kuri nors projektą ar renginį, tai vistik ir jie jaučia-

si turėti tam tikrą vietą vi suomenėje su specifine pa skirtimi ir užduotimi, ir ne nori likti vien skelbimų ir reportažų autoriais. Todėl randame gyvas diskusijas dienos aktualijomis, konkrečiai suformuluotus už klausimus ir abejones, į kurias jokios reakcijos iš pa liestų institucijų ar organizacijų negaunama. Žodžiu, spaudos balsas yra visiškai ignoruojamas ir veikla bei visi plačią visuomenę liečiantys sprendimai yra pa daromi už uždarų durų ir į jokias pastabas ar užklau simus bei patarimus nereaguojama. Nors tokia laikysena yra sunkiai suprantama, bet ji yra tapusi mūsų realaus gyvenimo faktu. Kodėl?

Ilgą laiką nepavyko rasti atsakymo... Pavyzdžiui, buvo išskeltas klausimas dėl ateinančiai metais Romoje organizuojamo krikšto jubiliejaus minėjimo datos, kuri sutampa su viena iš tragiškiausiu mūsų netoli mos praeities datų — išvežimais. Savaime suprantama, kad tokio pobūdžio grandioziniai renginiai ir jų planavimas neprieklauso vien nuo mūsų, ir galimas dalykas, kad toji data buvusi padiktuota iš "viršaus". Tiesa, kad galima buvo ieškoti kompromiso, išdėsčius motyvus, bet, su sidūrus su sunkumais, vis tiek derėjo plačiai lietuviškai visuomenėi paaiškinti, kodėl parinkta toji data, o ne kita... Juk tai negali likti amžina paslaptimi. Ar iniciatoriai neskaito spaudos, pavieniai asmenų ir ištisų organizacijų viešų pasiskymų dėl renginių, daromų mūsų visų vardu, neleidžiant atsižvelgti į niekie no balsą.

Atrodo, kad netikėtai bū siu radusi bent dalini atsa-

Vilniaus siluetai...

kymą: nėra laiko...

Viena rugpiūčio popietę lietuviškoje krautuvėje netikėtai susitikau vieną iš veikliausių mūsų visuomenės veikėju. Po malonaus pasisveikinimo ir banalaus pokalbio apie besikeičiantį orą, šalia mūsų stovėjės, nes mūsų vadovaujantis elitas tik stebi savo nuotraukas posėdžiuose, pasitarimuose ir konferencijose, o skaito tik tada, kai iškeiliami jų nuopelnai ir aprašomi nuveikti darbai. Visa tai, kas iššaukia reikalą susimąstyti, reaguoti, ieškoti atsakymo, jų nedomina ir netraukia, nes... neturi laiko. Kitaip sakant, viešoji opinija sau, veikla sau, tik svarbu, kad būtų geros nuotraukos ir daug aukų.

Taip, visa tai ten buvusiems

buvo žinoma, išskyrus tą vieną faktą, kad minėtas visuomenės veikėjas... neturi laiko skaityti. O apie vius darbus buvo žinoma kaip tik iš spaudos puslapiai.

Gal todėl mūsų spauda neturi nei svorio, nei įtakos, nes mūsų vadovaujantis elitas tik stebi savo nuotraukas posėdžiuose, pasitarimuose ir konferencijose, o skaito tik tada, kai iškeiliami jų nuopelnai ir aprašomi nuveikti darbai. Visa tai, kas iššaukia reikalą susimąstyti, reaguoti, ieškoti atsakymo, jų nedomina ir netraukia, nes... neturi laiko. Kitaip sakant, viešoji opinija sau, veikla sau, tik svarbu, kad būtų geros nuotraukos ir daug aukų.

AUKOS DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Dr. K. G. Balukas,
Beverly Shores 10.00
B. Stelmokaitis, Chicago 10.00
L. Barmus, Chicago 18.00
Ed. Tévainis, Amsterdam 3.00
M. Macevičienė, Chicago 3.00
V. Izbickas, Westwood .. 3.00
V. Čekanauskas,
Westlake Village 5.00
P. Buchas, Oak Lawn .. 8.00
St. Petokas, Chicago 20.00
Spt. Lungys,
St. Petersburg 3.00
E. Gedgaudienė, Santa
Monica, a. a. Česlovo
Gedgaudo atminimui .. 30.00
M. Peckuvienė, Chicago 8.00
V. Garlauskas, Sparta .. 33.00
Br. Strikaitis,
Los Angeles 33.00
A. Benas, Cleveland 10.00
M. Melsbakas, Cleveland 3.00
Vl. Šniolis, St. Petersburg 26.00
L. Čipkus, Kalamazoo .. 3.00
J. Stravinskas, Chicago .. 13.00

G. Lapėnas, Deltona 10.00
Br. ir Vytas Mikliai,
a. a. Elenos Matutienės
atminimui 25.00
J. Jankus, Woodhaven .. 3.00
X. Y., Miami Beach 3.00
M. Gruzdys, Euclid 6.00
P. Griganavičius,
Downers Grove 5.00
E. Lembergienė,
Agoura Hills 3.00
A. Banys,
Bloomfield Hills 15.00
V. Žiedonis, Cleveland .. 8.00
A. Čampė, Waterbury .. 5.00
A. Tamošaitis, Kingston 3.00
E. R. Nemickai, Highland 25.00
B. Steponis, Seven Hills 8.00
A. Garmus, Juno Isles .. 30.00
E. Gureckienė,
Waterbury 30.00
D. Kinnavy,
St. Clair Shores 13.00
P. Vencius, Willoughby 5.00
V. Kamantas, Sparta 8.00
A. Vaivoda, McLean 8.00
V. Knistaustas, Cleveland 8.00
A. Zatkus,
Redondo Beach 50.00
J. Marciulaitis, Vokietija 5.75

Visiems aukotojams nuo širdžiai dėkojame.

A P D R A U D O S reikalaus geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6181 Mayfield Road, Suite 203, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

CARPENTER
Experienced in all phases of home remodeling. Must own truck and tools. Please call
BILL (9-5)
(215) 329-7608
(31-45)

TRUCK MECHANIC
Heavy duty expd. truck mechanic needed. Must have own tools. Salary commensurate with exp., please call for appt. 201-656-5900
(2134)

Kr. Donelaičio aukšt. mokyklos, 8 kl. mokiniai šoka. Antroji iš kairės mokyt. D. Polikaitytė.

Jono Tamulaičio nuotr.

BIRŠTONAS — FLORIDOJE!

Ar pramatote atostogas rudenio? Žiemą? Ar pavasarį? Galvojate apie poilsį, ramybę, sveiką pasimaudymą, lengvą sportą, tingias bei įtempimo dienas?

Štai Jums Birštonas — Floridoje! Amžinos jauystės šaltinis "Warm Mineral Springs" turi daug sveikatai naudingų mineralų. Vanduo nuolatos 87° F. Graži aplinka — atrodo, kaip oazė dykumose.

Kviečiame apsigyventi bent 2-iem savaitėm ar visam sezonui pilnai įrengtuose su visais patogumais ir kasdieniniais reikmenimis vieno ir dviejų miegamųjų butuose gražiam Port Charlotte miestelyje Floridos Gulfo pakrantėje. Ten pat balsinas, teniso ir kitų žaidimų aikštės, bei didelis pasirinkimas vietovių golfo mėgėjams.

Darykite rezervacijas dabar! Kaina nuo \$500 už dvi savaites.

Skambinkite: Nasvytis Enterprise, Inc.
(216) 481-1604 arba (216) 486-0877
18009 Lake Shore Blvd.
Cleveland, Ohio 44119

REMKIME TAUTOS FONDĄ

nes tik nuo mūsų priklauso kiek esame pajėgūs ginti ok. Lietuvos bylą laisvajame pasaulyje.

Neužmirškime LIETUVOS LAISVĖS IŽDO pagerbdami savo artimųjų atmintį ar tvarkydami savo palikimų reikalus.

Jūsų auka TAUTOS FONUI paremia ELTA biuletenu leidimą 6 kalbomis ir padeda skleisti informaciją apie tikrą padėtį ok. Lietuvoje.

Visos aukos atleidžiamos nuo federalinių mokesčių

TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.
P. O. Box 21073
Woodhaven, N. Y. 11421

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PASALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS I

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI. Dengiamo stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarome kaminius ir vandens nutekėjimo, vamzdžius. dedame po stogu kablius kontroliaivimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dažidės dažus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

SEIMINĖ IR PREZIDENTINĖ LIETUVA JONAS ŠVOBA

Nepriklausomos Lietuvos istoriniai įvykiai. Išleido Vilties leidykla. Mecenatas — ALT S-gos Detroit skyrius. 424 psl. kietais viršeliais. Kaina 10 dol. Gaunama Dirvoje ir pas knygų platintojus.

— A T K I R P T I —

DIRVA
P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

Siučiu 10 dol. ir prašau atsiųsti man Jono Švobos knygą Seiminė ir prezidentinė Lietuva.

Vardas, Pavarde

Adresas

CLEVELANDO PARENGIMAI

- RUGPIŪČIO 31 D. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė prie ežero.

- RUGSĖJO 14 D. — Tautos Fondo parengimas.

- RUGSĖJO 20 D. Skaučių Neringos tunto "Vasarą palydint" parengimas.

- RUGSĖJO 28 D. BALFO gegužinė prie ežero.

- SPALIO 4 D. sol. Davies Mongirdaitės koncertas ir Balio Gaidžiūno naujos knygos sutiktuvės Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

- SPALIO 18 D. Pabaltiečių vakaras. Rengia Amerikos Lietuvių Taryba su estais ir latviais.

- SPALIO 18 D. Ohio Lietuvių gydytojų draugijos 30 metų sukakties metinis suvažiavimas ir balius.

- SPALIO 25 D. Žalgirio šaulių kuopos rudens balius Lietuvių Namuose.

- LAPKRIČIO 8 D. — Lietuvių namų ir klubo premijos balius Lietuvių namų salėje.

- LAPKRIČIO 22 D. karūmenės šventės minėjimas. Rengia Ramovė Cleveland skyrius.

- GRUODŽIO 6-7 D. D. Lietuvių Dienos Clevelande. Atvyksta Dainavos ansamblis iš Chicagos ir suvaidins "Lietuviškas vestuves".

- GRUODŽIO 31 D. — Naujuojų Metų sutikimas. Rengia Lietuvių namų direkcija ir Čiurlionio ansamblis.

- Lietuvos šaulių Sąjunga parėmė American for Due Process darbą įsigydamai didelį kiekį šios organizacijos išleistos knygos Soviet Evidence in North American Courts, kurią paraše adv. Povilas Žumbakis.

Šaulių dėka, šios knygos buvo tada dalinamos Dainavos moksleivių ateitininkų stovykloje ir Rako skautų stovykloje. OSI tema abiejose vietose kalbėjo ir jaunimą paskatino veiklai adv. Žumbakis. Jaunimas entuziastiškai pažadėjo kreiptis į savo kongresmenus ir senatorius ir iškelti OSI problemas. Jie pasiuntė po vieną knygą savo valdžios atstovui ir gavo antrą egzempliorių parsivežti sau namo.

GOVERNMENT JOBS
\$16,040 — \$59,230 / yr. Now Hiring. Call 805-687-6000 Ext. R-5823 for current federal list. (27-34)

RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

JONAS DUNDURAS, adv. RAMON FOLTZ,
ROMA MAJOROVAS, ALGIS MATAS, PETRAS
MATAS, PATRICIA SAJOVEC, DALIA
SIRVAITIS, adv. HOWARD TURNER.

"Amber Holidays"**1986 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ**

Rugpiūčio 14 — 1555.00 Rugsėjo 17 — 1421.00
Rugsėjo 2 — 1885.00 Spalio 1 — 1538.00
Gruodžio 26 — 1476.00

Kelionių ilgis nuo 10 iki 16 dienų — įvairūs maršrutai.

Registracijos, informacijos reikalui skambinkite 1-800-722-1300 (Toll Free)

Iš Massachusettų ir Kanados: 1-617-268-8764.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

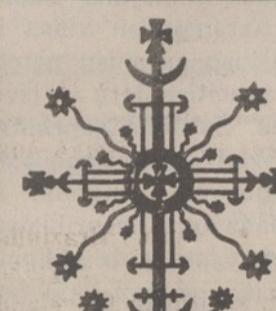
393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127
Telefonas: (617) 268-8764

Istaigai vadovauja:
ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Norintiems atsikvesti gimines atostogoms — sutvarkom dokumentus.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT #TA 0324

PETKUS
TĒVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
2533 West 71 St., Chicago, Ill.
1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.
Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

**JAKUBS AND SON
Laidojimo įstaiga**

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvų koplyčia erdvė, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

MATAS REALTORS

505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530

JAUNIMAS KVIEČIAMAS DALYVAUTI IŠVYKOJE Į VIENĄ

Š. m. lapkričio mėn. VLIKo ruošamoje išvykoje į Europą lietuvių jaunimas kviečiamas dalyvauti ir aktyviai pasireikšti Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos atidarymo metu vyksiančioje demonstracijoje bei kituose parengimuose. Kiekvienai jaunuolei-iui skiriama \$250 finansinė parama nustatytomis sąlygomis. Jaunimas kviečiamas dalyvauti ir Londono įvykiams iančiamis VLIKo Seime (lapkričio 7-9 d.).

Dėl informacijos kreiptis į VLIKo įstaigą, 1611 Connecticut Ave., N. W., Suite 2, Washington, D. C. 20009 (tel.: 202-667-1980) arba į išvykos vadovą, dr. J. Stuką, 234 Sunlit Dr., Watchung, N. J. 07060 (aelef.: 201-753-5636). (ELTA)

• Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas rugpiūčio 23 d. 10 val. ryto kviečia Clevelando lietuvių namuose visų lietuvių organizacijų ir veiksnių pasitarimą, kuriame Vliko valdybas nariai padarys pranešimus.

• Mečys Valiukėnas, Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Tarybos narys, pirm. dr. Leono Kriauceliūno ižgiliotas, atstovaus S-gą Clevelande šaukiamame organizacijų pasitarime rugpiūčio 23 d. dėl ši rudenį Vienoje vyksiančios Saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos.

• PERKANT IR PARDUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Drama apie lietuvių emigrantus Chicagos skerdyklose "Saint Joan of the Stock Yards" Bertolt Brecht's bus statoma Case Western Reserve Universiteto Eldred teatre, 2070 Adelbert Rd. Clevelande rugpiūčio 21-31 d. d. ketvirtadienį-šeštadienį 3 v. v. ir sekmadienį 2:30 val. p. p. Iėjimas suaugusiems 5 dol., studentams 4 dol.

• Br. Stundžia su žmona ir R. Namikas praeitą savaitę su burine jachta buvo atplaukę iš Toronto į Clevelandą ir čia trumpai pabuvę grįžo atgal į Torontą.

Clevelande juos globojo jūrų skautininkai Vl. Petukauskas, D. Kižys ir Pr. Petraitis.

• LKVS Ramovė Clevelando skyrius, per p. Šlapeli, Dirvai įteikė auką 25 dol. Ačiū.

• Nora Braziulienė ir Vincas Čeičys rugpiūčio 11 d. susituokė Clevelande.

• Vacys Rociūnas, žurnalistas, „buves“ "Laisvė redaktorius," pagerbtas Lietuvių Fronto Bičiulių stovykloje 70 metų amžiaus proga. Pagerbimą pravedė stovyklos viršininkas J. Mikonis ir I. Bubliene.

• Elena Stempužienė po stuburo sulaužymo jau 4 mėnesiai gulinti Clevelando kiinkul ligoninėje palengvataisosi ir tikisi greitai iš ligoninės išeiti.

• Reikalinga moteris prižiūrėti 7 dienas savaitėje širdimi sergančią moterį, Shaker Hts., Oh. Dėl sąlygų skambinti Lily Gold, tel. 561-7531.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Vasario 16 gimnazijos mokinės diskusijų metu: Nida Micukė, Lina Kijauskaitė, Daiva Dambrauskaitė ir Birutė Stalbaitė. M. Šmitienės nuotr.

VLIKAS KVIEČIA LIETUVIŠKAS ORGANIZACIJAS PASITARIMUI

VLIKas kviečia lietuviškų organizacijų pirmininkus ar jų atstovus dalyvauti š. m. rugpiūčio 23 d. 10 val. ryto Clevelande, Lietuvių Namuose (877 East 185th St.), šaukiamame bendrame pasitarime kaip pristatyti Lietuvos reikalus š. m. lapkričio 4 d. Vienoje, Austrijoje, prasidėsiantoje Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijoje. Vienoje bus peržiūrėta kaip buvo vykdomi 1975 m. Helsinkio Baigminio Akto nuostatai. Šiai konferencijai pasirengti vyko ekspertų pasitarimai Ottawoje (žmogaus teisės), Budapeste (kultūrinis bendradarbiavimas), ir Berne (ryšiai tarp žmonių), bei Stockholmė (pasitikėjimo tarp valstybių stiprinimas).

Pasaulio Pabaltiečių Santalka, kuriai dabar pirminkauja dr. K. Bobelis, yra nutarusi Vienos konferencijos metu, lapkričio 4 d. sužiūrėti pabaltiečių demonstraciją Šv. Stepono aikštėje, o sekantą dieną spaudos konferenciją. Demonstracijose kalbėti jau yra sutikę Jean Marie Daillet, Prancūzijos parlamento narys, Europos ir Pasaulio Krikščionių Demokratų Unijos viceprezidentas, ir

švedas Per Ahlmark, buvęs Švedijos parlamento narys 1967-1978. Abu buvę Kopenhagos Tribunolo teisėjai. Demonstracijose taip pat dalyvaus Vasario 16 gimnazijos mokiniai ir išpildys lietuvišką programą.

Praėjus vienuolikai metų nuo Helsinkio Baigminio Akto pasirašymo, padėtis Lietuvoje dar daugiau pašunkėjo. Lietuvos Helsinkio Grupė ir Katalikų Teisėms Ginti Komiteto nariai įkalinti ar nužudyti. Todėl ypatingai svarbu, kad Vienoje vyksiančioje demonstracijoje dalyvautų galimai daugiau lietuvių.

Kviečiame lietuviškų organizacijų atstovus gausiai dalyvauti Clevelando pasitarimuose. Pranešimus padarys VLIKo nariai. Visais pasitarimo reikalais kreipktis į VLIKo vicepirm. V. Jokūbaitį (tel.: 216-481-7161), arba į VLIKo įstai- gą (tel.: 202-667-1980). (ELTA)

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Cleveland, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyt. Telefonas 531-6720.

A P D R A U D O S reikalaus geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIU apdraudos įstaigą — 6181 Mayfield Road, Suite 203, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

Superior Savings

ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPU INDÉLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki

\$ 100,000.00

PASKOLOS TEIKIAMOS:

■ namams pirkti,

■ rezidenciniams ir komerciniams

pastatams statyti,

■ namų remontams,

■ kvalifikuotų studentų mokslui

Smulkesnių informacijų dėl taupomųjų indelių
ir paskolų sąlygų teiraukitės

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

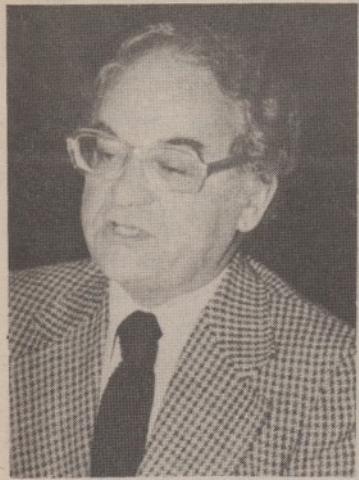
798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9:00 iki 4:00,
penktadieniais 9:00 iki 6:00;
šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

DIRVA

• Vytautas Meškauskas, Dirvos redakcijos narys, politinis komentatorius, sužmona Eugenija išskrido į Paryžių, kur žada išbūti porą mėnesių.

Jo politinius komentarus iš Paryžiaus skaitysime Dirvoje.

• Dr. Leonas Kriauceliūnas, Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos pirmininkas, dalyvaus rugpiūčio 24 d. ALT S-gos Detroito skyriaus metiniame susirinkime, kuris įvyks Onos ir Česio Šadeikių sodyboje ir padarys pranešimą.

Susirinkimas prasidės 12 val. Po susirinkimo vairės

ir atskiri pasikalbėjimai. Visi maloniai kviečiami įvykoje-susirinkime dalyvauti.

- Dail. Valdo Kūno-Vaičiukėnė dailės parbū paroda įvyks Chicagoje Lietuvių Tautiniuose Namuose š. m. rugsėjo 12-13 d. d. Parodos atidarymas 5 v. v. Dailininkas atsiveža iš Floridos, kur jis gyvena, grafikos ir tapybos darbus. Taip pat bus išstatyta nauja laida "Reinkarnacija grafika".

Paroda globoja Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga.

- Balfo 18-tojo skyriaus gegužinė įvyks rugsėjo 7 d., sekmadienį, Elenos ir Kazimiero Pocių sodyboje, 532 Lake Shore County Road, Beverly Shores, Ind. Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

- Bronė ir Vytas Mikliai, St. Petersburg, Fl, a. a. Eleinos Matutienės atminimui pagerbti, atsiuntė Dirvai auką 25 dol. Ačiū.

PADĖKA

Juozui Žvyniui, Jonui Pušininkui ir Antanui Ragediliui, St. Petersburg, Fla., už ten rūpestingą globojimą ilgamečio Tautinės Sąjungos nario a. a. Aloyzo Jančio, jo ilgos ir sunkios ligos metu, už palaiką persiuntimo pasirūpinimą į Chicagą ir už testamento vykdymą, atsisakant priklausomo honnoraro, nuoširdžiai dėkoja.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga

- Vladas Šniolis, St. Petersburg, Fl., atsiuntė auksą Dirvai parenti 26 dol., rašo: "Išsiuntęs giminėms į Lietuvą keletą siuntinių, radau, kad man dar liko 26 dol., tad neužmirštu ir Dirvos". Ačiū už paramą.

- Raymond Filip, kanadietis lietuvis poetas, rinkiniu Somebody Told I Look Like Everyman ir Hope's Half-Life autorius, dalyvaus Santaros-Šviesos suvažiavimo rugsėjo 4-7 d. d. Tabor Farmoj, Sodus, Michigan, literatūros vakare.

- Bronius Strikaitis, atnaujindamas Dirvos prenumerata ir pridėjės auką 33 dol., rašo: "Labai prašau Jūsų gera laikraštį siuštį ir toliau". Ačiū už malenius žodžius ir auką.

- Liūnė Sutema, Eglė Juodvalkė ir Rimas Vėžys skaitys savo poeziją Santaros-Šviesos suvažiavimo Tabor Farmoj, Sodus, Mich.

- Pasaulio Lietuvių Javimo Sajungos suruoštoje Politinėje Konferencijoje Washingtone buvo jaunimui įteikti du leidiniai, kurių juos supažindins su OSI problema. Dalyviam Lietuvių Spaudos Žvilgsnis į OSI parūpino American for Due Process. Aukos iš Brighton Parko, Washingtono ir St. Peterburgo LB-ės apylinkių ir apygardų įgalino jaunimą sau parsivežti adv. Žumbakio parašytą knygą Soviet Evidence in North American Courts.

Konferencijos metu OSI temą pristatė ADP koordinatorė Rasa Razgaitienė iš New Yorko ir kartu parodė ADP susuktą video-juostelę apie liudijimus, kuriuos OSI priima iš už Geležinės Uždangos.

- Vytenis Garlauskas, Sparta, N. J., atnaujindamas Dirvos prenumerata, pridėjo auką 33 dol. Ačiū.

- Snaigės Valiūnaitės-Šileikiėnės grafikos paroda bus Santaros-Šviesos suvažiavime rugsėjo 4-7 d. d. Tabor Farmoj, Sodus, Mich.

- Algirdas Banys, Bloomfield Hills, Mi., atnaujindamas Dirvos prenumerata, atsiuntė auką 15 dol. Ačiū.

PADĒKA

Mano vyro

ČESLOVO GEDGAUDO

mirties atvejuje Šv. Kazimiero parapijos klebonui kun. A. Olšauskui, Msgr. V. Bartuškai atlaikiusiam pamaldas koplyčioje ir Msgr. J. Kučingiu, aplankiusiam mano sergentį vyra namuose, reiškiu mano ir mūsų sūnų padéką.

Taip pat dėkoju už tartą nekrologą, koplyčioje atsisveikinant velionį: A. Grigaitienei, J. Kutrai, A. Mažeikai, V. Plukui ir V. Trumpai.

Visiems mūsų bičiuliams už pareikštas užuojautas laikraščiuose, laiškais ir asmeniškai, aukavusiems Tautos Fondui ir mišioms, tariu didelį ačiū, paguodusius mano šeimą skaudaus liūdesio valandose.

Ypatinga mano šeimos padėka, mano vyro sesutei Marijai ir jos vyru Henrikui Butkams, kurie nepaliko mūsų vienų laike tų liūdnų-skausmingų dienų.

ELENA, ALGIRDAS IR VYTAUTAS
GEDGAUDAI

Santa Monica, Ca.

Amžinybėn iškeliaus

A. A.

ELENAI MATUTIENEI

dukra AUDRONE, sūnų EUGENIJU su šei-

momis bei kitus artimuosius nuoširdžiai už-
jaučiame.

Bronė ir Vytas
Mikliai

PADĒKA

Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti vajus

Dirvos vajaus iki šimto tūkstančių užbaigimui iš Los Angeles lietuvių ir organizacijų Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti komitetas gavo šias aukas:

Los Angeles Lietuvių Tautiniai Namai,

Los Angeles, Ca.	1,000.00
Rūta Sakienė, Glendale, Ca.	1,000.00
R. Bužėnas, Los Angeles, Ca.	500.00
ALT S-gos Los Angeles skyrius	500.00
Vladas Gilyš, Los Angeles, Ca.	200.00
Vincas Juodvalkis, Los Angeles, Ca.	200.00
Leonas Oksas, Los Angeles, Ca.	200.00
Ona Mekišienė, Los Angeles, Ca.	100.00
Edv. Balceris, Los Angeles, Ca.	100.00
Aloyzas Pečiulis, Los Angeles, Ca.	100.00
Pranas Dovydaitis, Los Angeles, Ca.	100.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS

SAJUNGOS CHICAGOS SKYRIUS

š. m. rugpjūčio mėn. 24 dieną

PRIE LEMONTO — ATEITININKŲ

NAMŲ SODELYJE

ruošia vasaros sezoniui užbaigtį

GEGUŽINĖ.

Pradžia 12 valandą.

Veiks užkandinė, atgaivos baras, laimės išbandymas ir kiti įvairumai. Visi atvykusieji bus maloniai sutikti ir pavaišinti.

Iš Chicagos ir apylinkių vykstantieji į gegužinė pirmiausia turi įvažiuoti į ARCHER Avenue, važiuoti į pietus ligu 127 kelio, o ten bus nurodyta, kaip tuo pat patekti į minėtą sodelį. To sodelio ažuolynas apsaugos Jus ir nuo saulės spindulių, ir nuo lietaus.

Amžinos atminties

JULIJAI ZOSTAUTIENEI

iš gyvujų tarpo išėjus, jos vyri, mūsų miegam bičiuliui, JONUI ZOSTAUTUI, jų dukrai BEVERLY ir visiems artimiesiems reiškiamė širdingą užuojautą

STEPAS IR ALDONA
MACKEVICI

Mielai

A. † A.

JULEI ZOSTAUTIENEI

mirus, jos vyra, artimą bičiulį, JONĄ, dukterį BEVERLY, žentą ARŪNĄ GASPARAITĘ ir kitus gimines bei artimuosius esančius giliame skausme nuoširdžiai užjaučiame ir skausmu kartu dalijames.

Teodora ir Antanas Plytnikai
Leokadija ir Juozas Žvyniai